Republic of the Philippines
Department of Education
DepEd Complex, Meralco Avenue, Pasig City

MATATAG K TO 10 CURRICULUM OF THE K TO 12 PROGRAM

GOOD MANNERS AND RIGHT CONDUCT (GMRC) AND VALUES EDUCATION (VE)

Baitang 1, 4 at 7

GABAY SA PAGHUHUGIS NG KURIKULUM

Balangkas ng Kurikulum

Ang *Good Manners and Right Conduct* at *Values Education* (*GMRC* at *VE*) ay isang pangunahing asignatura (*core subject*) sa Programa ng Batayang Edukasyon ng *K to 12* ayon sa *Republic Act No.* 11476, ang *GMRC and Values Education Act*.

Ang *Good Manners and Right Conduct (GMRC*) o Kabutihang Asal at Wastong Pag-uugali ay tumutukoy sa tiyak at partikular na tinatanggap na mga batayang panlipunang pagpapahalaga, etiketa, at/ o tamang paraan ng pag-uugali na nagpapahayag ng paggalang sa mga taong nakakasalamuha. Samantalang ang *Values Education (VE*) o Edukasyon sa Pagpapahalaga ay tumutukoy sa proseso na nagbibigay ng pag-internalisa ng mga pagpapahalaga sa mga kabataan na naglalayong matuto ang mga mag-aaral ng mga etikal na saligan ng mga prinsipyo, kasama ang kakayahang kumilos batay sa mga prinsipyong ito, at ang napatibay na disposisyon na gawin ito.

Ituturo ang *GMRC* sa mga mag-aaral sa Baitang 1 hanggang 6 bilang pangunahing asignatura at *integrated* din ito sa Kindergarten. Ang *Values Education* naman ay ituturo sa mga mag-aaral sa Baitang 7 hanggang 10 bilang pangunahing asignatura rin, samantalang *integrated* sa mga baitang na ito ang pagtuturo ng *GMRC*. Ang *time allotment* ay kapareho/magkatulad ng ibang pangunahing asignatura (Section 4, RA 11476).

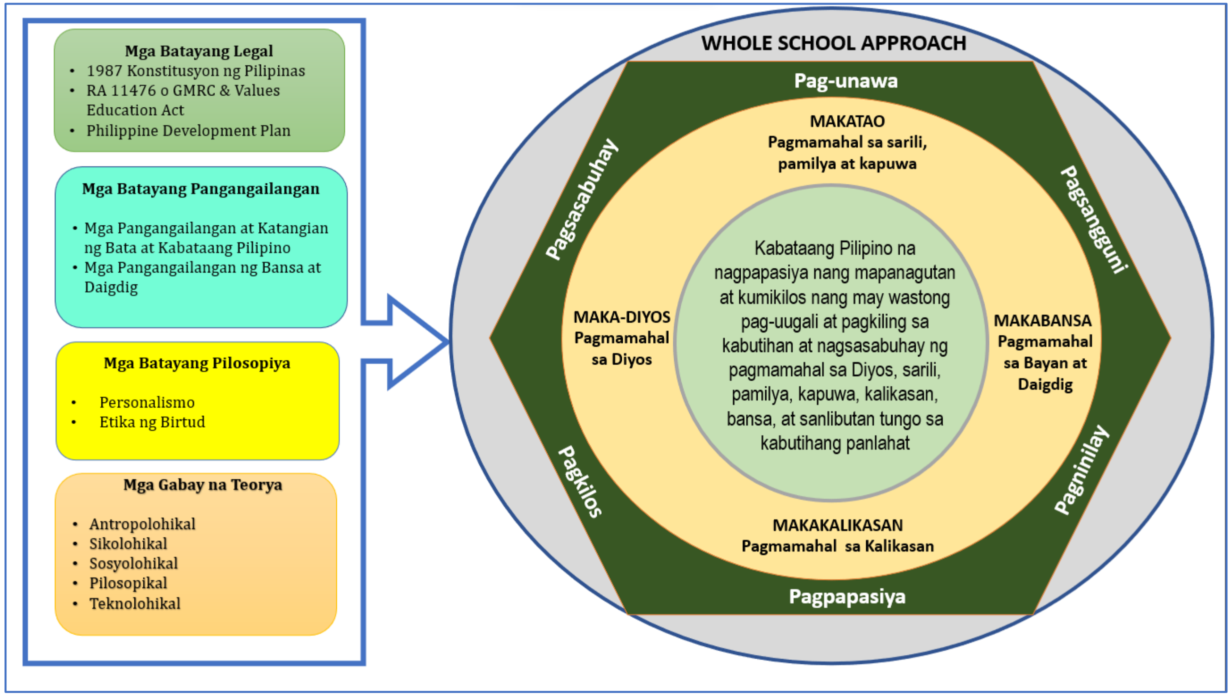

A. Tunguhin ng GMRC at VE

Makapaghubog ng kabataang Pilipino na nagpapasiya nang mapanagutan *(accountable)*, kumikilos nang may wastong pag-uugali at pagkiling sa kabutihan, at nagsasabuhay ng pagmamahal sa Diyos, sarili, pamilya at kapuwa, kalikasan, bansa, at daigdig tungo sa kabutihang panlahat *(common good),* ang pangunahing tunguhin ng GMRC at VE.

B. Mga Batayan ng Kurikulum

Isasaalang-alang sa pagbuo ng kurikulum ang mga batayang legal, mga pangangailangan, ang mga batayang pilosopikal at mga gabay na teorya.

1. Batayang Legal

Ang kurikulum ng GMRC at VE ay batay sa 1987 Konstitusyon ng Pilipinas, sa *Republic Act* 11476 o *Good Manners and Right Conduct* (GMRC) *and Values Education Act* ng 2020, at sa *Philippine Development Plan.*

Nakasaad sa Artikulo XIV, Section 3, blg. 2 ng 1987 Konstitusyon ng Pilipinas na dapat ikintal ang mga sumusunod: pagkamakabayan at nasyonalismo, pag-ibig sa sangkatauhan, paggalang sa mga karapatang pantao, pagpapahalaga sa gampanin ng mga pambansang bayani sa historikal na pagpapaunlad ng bansa, ituro ang mga karapatan at mga tungkulin ng pagkamamamayan, patatagin ang mga pagpapahalagang etikal at espiritwal, linangin ang karakter na moral at disiplinang pansarili, pasiglahin ang kaisipang mapanuri at malikhain, palawakin ang kaalamang syentipiko at teknolohikal, at itaguyod ang kahusayang bokasyonal.

Sa bisa ng *Republic Act* 11476, ang *Good Manners and Right Conduct (GMRC) and Values Education Act*, na nilagdaan noong Hunyo 25, 2020, inatasan ang Kagawaran ng Edukasyon na magkaroon ng asignaturang *Good Manners and Right Conduct* at *Values Education* sa batayang edukasyon *(basic education)*. Naglalayon itong linangin ang mga pagpapahalaga *(values)* na kailangan ng mga bata at kabataang Pilipino sa panghabambuhay na pagkatuto *(life-long learning)* at paghahanap-buhay *(employment)*, ang dalawang pangunahing kalalabasan *(outcome)* ng Programang *K to 12*.

2. Mga Pangangailangan

Ang mga pangangailangan at katangian ng mga bata at kabataang Pilipino ay sumasaklaw sa kanilang kognitibo, sosyal-emosyonal, at moral na pag-unlad. Ang mga bata at kabataan ay may pangangailangan na maunawaan ang mga konsepto ng pagpapahalaga, maipahayag nang tama ang kanilang mga saloobin at ang kahalagahan nang pagsasabuhay ng mga ito sa pang-araw-araw.

Ang mga pangangailangan ng bansa at daigdig na dapat isaalang-alang sa kurikulum ng GMRC at VE ay tumutukoy sa mga pambansa at pandaigdigang mga isyu, hamon, at responsibilidad na kinakaharap ng bawat mamamayan.

3. Pilosopiya ng GMRC at VE

Ang GMRC at VE ay nakaangkla sa **Personalismo at Etika ng Kabutihang Asal (*Virtue Ethics*).** Ayon sa pilosopiya ng Personalismo, nakaugat lagi sa pagpapakatao ang ating mga ugnayan. Nililikha natin ang ating pagpapakatao sa ating pakikipagkapuwa. Sa murang edad na 6 hanggang 12 taon, maaaring hindi pa lubos na maunawaan ng isang bata ang kaniyang kalikasan bilang tao ayon sa paliwanag ng pilosopiyang Personalismo. Ngunit maaari siyang sanayin sa mga *virtue* o mabuting gawi (*habit*) at umiwas sa mga bisyo o masamang gawi upang lumaki siyang isang mabuting tao. Ito ang tuon ng *Virtue Ethics* na pinag-aaralan sa GMRC. Ayon sa pilosopiyang ito, ang pagtataglay at pagsasabuhay ng mga mabuting gawi ang nagpapabuti sa tao. Mauunawaan ng bata na dapat siyang magpakabuti hindi lamang sapagkat ito ang inaasahan sa kaniya ng lipunan kundi dahil *tao* siya - may dignidad at likas ang pagiging mabuti. May dignidad ang tao dahil siya ay bukod-tangi at may ugnayan sa kaniyang kapuwa, sa Diyos, at kalikasan. Habang siya ay tumatanda o nagkakaedad, nagkakaroon siya ng kakayahang mag-isip, magsuri at magpasya nang mapanagutan.

4. Batayang Teorya

Ginagabayan ang asignatura ng mga teorya na nahahati sa limang pangkat: Antropolohikal *(Anthropological)*, Sikolohikal *(Psychological)*, Sosyolohikal *(Sociological), Pilosopikal (Philosophical),* at Teknolohikal *(Technological)*.

Antropolohikal

Ang **Sociocultural Theory of Cognitive Development** ni Lev Vygotsky ay naniniwalang malaki ang papel ng pakikihalubilo *(interaction)* sa kapuwa sa kognitibong pag-unlad *(cognitive development)*. Nagreresulta sa pagkatuto ang pakikihalubilo ng mag-aaral sa ibang tao sa pamayanan: sa mga kasing-edad niya *(peers)*, nasa sapat na gulang (*adults*), at mga guro. Kaya mahalaga ang mga gawaing naglalapat ng mga konsepto sa tunay na buhay *(real life application)* tulad ng paglutas sa suliranin (*problem-solving*). Nagreresulta sa kognitibong pag-unlad ang pakikihalubilo ng mag-aaral sa ibang tao sa pamayanan. Kapag naaapektuhan ng kultura ang mga kilos ng tao, naiimpluwensiyahan din ang kognitibong pag-unlad (*cognitive development*) nito dahil naiiangkop na niya ang kaniyang sarili sa mga moral at etikal na pagpapahalaga ng pamayanan. Mahalagang sensitibo ang guro sa *zone of proximal development* ng mag-aaral. Dapat niyang tulungan ang mag-aaral na umusad mula sa mga gawaing kailangan ang gabay niya hanggang sa mga gawaing magagawa mag-isa ng mag-aaral tungo sa paglalapat ng mga pagkatuto sa tunay na buhay.

Ang ***Independent and Interdependent Self-Construal Theory*** nina Markus at Kitayama na nagsasabi na may iba't ibang pananaw sa kanilang sarili (*self-construal),* sa kapuwa (*others),* at sa ugnayan o *interdependence* ng dalawa. Ang mga nasabing pananaw ay nakaaapekto sa uri ng karanasan kasama na ang pag-iisip *(cognition)*, pandamdamin *(emotion)* at motibasyon *(motivation)* ng tao. Ang pananaw sa sarili bilang *independent* at *interdependent* ay may epekto sa kung paano magpapasiya, kikilos at mag-iisip ang tao kung kaya't mahalagang silipin ang teoryang ito sa mga paksa sa tungkol sa sarili ng GMRC at Values Education.

Sikolohikal

Ang ***Experiential Learning Theory*** ni David Kolb ay isa sa mga teoryang gagabay sa pagbuo ng kurikulum ng GMRC at VE. Ayon kay Kolb, dumadaloy ang pagkatuto sa pamamagitan ng paglalapat ng mga malawak na konsepto *(abstract concept)* sa iba't ibang situwasiyon. Natututo ang mga mag-aaral gamit ang mga bagong karanasan.

Kaugnay dito, ang ***Constructivism Theory*** ay makatutulong din upang mailahad ang mga aralin sa asignaturang ito. Ayon sa teoryang ito, ang mga karanasan ang pinagkukunan ng mga pagkatuto. Naniniwala ang mga *constructivist* na ang pag-unawa sa mga konsepto o prinsipyo ay nabubuo at nagiging mas malalim sa paglipas

ng panahon. Nagkakaroon ng pagkatuto ang tao at gumagawa ng kabuluhan *(meaning)* batay sa kaniyang mga karanasan. Isinasaalang-alang din ang iba't ibang gawain kung saan ang mag-aaral ay magkakaroon ng pagninilay, pag-unawa at pagpapahalaga. Ang mga mag-aaral ay patuloy na nagninilay sa kanilang mga karanasan habang pinauunlad ang mga kinakailangang kasanayan at nililinang ang mga pagpapahalaga o virtue *(virtue or values)*. Kaya mas epektibo ang mga mapanghamong gawaing *(challenging tasks)* may kolaborasyon dahil nahihimok na mag-isip at nahuhubog ang mga pagpapahalaga o virtue sa mga mag-aaral.

Ang ***Moral Development Theory*** ni Lawrence Kohlberg ay may direktang ugnayan sa GMRC at Values Education. Kinikilala ang pamilya bilang unang mapagkukunan ng mga pagpapahalaga *(values)* at pag-unlad ng moralidad *(moral development)* para sa isang indibidwal. Mahalaga na maisaalang-alang ang mabuting paghubog mula sa pamilya o sa unang kinamulatan ukol sa mga wastong pag-uugali at pagpapahalaga.

Dagdag din ang ***Psychosocial Development Theory*** ni Eric Erickson na may walong yugto *(stages)* ang pag-unlad ng personalidad *(personality development)* ng tao mula pagkabata hanggang pagtanda. Nararanasan ng bawat tao ang krisis *(crisis)* sa bawat yugto na maaaring magkaroon ng positibo o negatibong epekto sa kaniyang personalidad. Kapag napangingibabawan *(overcome)* ang krisis sa bawat yugto, uunlad ang mga kalakasan *(strengths)* at kakayahan *(skills)* na matugunan ang mga hamon ng buhay.

Ang **Konsepto ng Kapuwa** ay isang pangunahing konsepto sa Sikolohiyang Pilipino. Ayon kay Enriquez (1978), hindi pakikisama ang pinapahalagahan ng mga Pilipino kundi pakikipagkapuwa. Ang kapuwa ay ang ugnayan ng sarili at iba; ang salitang kapuwa ay nagpapahiwatig na kasangkot ang pagkakilanlan ng sarili sa pagkakilanlan ng kapuwa - *"shared identity."* Ayon sa teoryang ito, mahalaga na maisasaalang-alang ang kamalayan, kaisipan, diwa, ugali, kalooban, damdamin, at marami pang iba na nakatuon sa Pagka-Pilipino at mga katutubong pananaw na nauukol sa mga pagpapahalaga.

Ginagamit din ang mga *evidence-based* na teoryang sikolohikal upang magkaroon ng siyentipikong pamamaraan ng pagtugon sa mga suliraning hinaharap. Dahil sa walang iisang pamamaraan ang makakatugon sa lahat ng kinakaharap na balakid, nararapat tingnan ang mga pamamaraang maaaring ilapat. Napapabilang dito ang mga pamamaraang halaw sa pagtingin sa kalakasan ng tao tulad ng ***Person Centered Therapy*** ni Carl Rogers, ***Positive Psychology*** ni Martin Seligman, at ***Solution Focused Brief Therapy*** nina Steve de Shazer at Insoo Kim Berg. Tinitingnan din ang paglapat ng ilang mga praktikal na kakayahan ng ***Cognitive Behavior Therapy*** ni Aaron Beck, ***Dialectic Behavior Therapy*** ni Marsha Linehan, at ***Acceptance and Commitment Therap***y ni Steven Hayes.

Sosyolohikal

Ito ay agham panlipunan na naglalayong pag-aralan ang lipunan at mga ugnayang nakapaloob dito. Ang ***Ecological Systems Theory*** ni Brofenbrenner ay ginamit na gabay ng asignatura. Ayon dito, nakaaapekto sa

paghubog ng isang bata ang kaniyang pakikisalamuha sa tahanan, paaralan, at pamayanan. Kaya mahalagang panatilihin ng mga magulang at guro ang mabuting ugnayan sa isa't isa at magtulungan tungo sa positibong pag-unlad ng bata. Binibigyang-halaga rin ng teorya ang kalagayan o karanasan ng bawat pamilya dahil may tuwirang epekto ito sa kalagayan ng isang bata.

Dapat ding maging aktibo sa kaniyang pag-aaral ang isang bata sa pamamagitan ng pakikibahagi sa mga gawaing pang-akademiko at panlipunan. Makatutulong ang mga gawaing ito upang magkaroon siya ng makabuluhang karanasan sa pag-aaral tungo sa kaniyang positibong pag-unlad.

Ang ***Social Learning Theory*** ni Albert Bandura ay nagsasabi na ang pagkatuto ng mag-aaral ay nabibigyang-diin sa kahalagahan ng pagmamasid at pagmomodelo ng mga pag-uugali, at emosyonal na reaksyon ng iba kaalinsabay din ang konsepto ng pagiging epektibo sa sarili sa iba't ibang mga konteksto.

Pilosopikal

Ang pananaw ni Matthew Lipman na ang mga bata ay may kakayanang matuto mula sa isa't isa ay siyang batayan ng ***Community of Inquiry*** kung saan ang **multidimensional thinking** (critical, creative, collaborative, at caring thinking) ng mga mag-aaral ay nalilinang sa pamamagitan ng kanilang pagninilay at pagsusuri, at pakikipag-usap at pakikipagtalastasan sa isa't isa. Naging basehan din nito ang teorya ni John Dewey kung saan tinitingnan ang mag-aaral na may kakayanang matuto sa pamamagitan ng pag-uugat ng ideya sa kaniyang mga karanasan o experience, na nalilinang sa pakikipag-usap at pakikipagtulungan sa kapwa, sa loob ng paaralan at sa komunidad.

Teknolohikal

Kinikilala rin ang malaking bahagi ng teknolohiya sa buhay ng bawat mag-aaral. Ang teorya ng ***Digtal Citizenship*** ni Karen Mossberger, Caroline Tolbert at Ramona Mc Neal ay naglalayon na magkaroon ng pantay pantay na pagkakataon ang lahat sa mga oportunidad na dulot ng *internet* at *communication technology*, mapaunlad ang kakayahang teknolohikal at mailapat ang karapatang pantao at respeto sa paggamit ng *email, social media* at iba pang *websites.*

Ang ***Cyber Wisdom Education*** *ni Polizzi* at *Harrison* na tumutukoy sa paglalapat ng etika sa pakikisalamuha sa kapuwa gamit ang teknolohiyang hatid ng *internet.* Ito ay hinahalintulad sa konsepto ni Aristotle hinggil sa pratikal na virtue (*phronesis)* na kumikilala sa apat na salik; una, ang pagkilala sa pagkilos batay sa etika o moralidad sa anumang situwasiyon; pangalawa, kakayahan na sumuri sa etikal na situwasyon sa pakikisalamuha sa kapuwa; pangatlo, gabay ito sa pakikisalamuha sa kapuwa gamit ang *internet;* at pamamahala sa emosyon na sangkot sa pakikisalamuha sa kapuwa.

Ang teorya ng ***Technological Determinism*** ni Thorstein Veblen ay naniniwala na ang teknolohiya ay isa sa mga nangunguna sa mga pagbabago ng lipunan. Ang anumang pagbabago sa ugnayan sa lipunan ay kontrolado ng teknolohiya, kaunlaran *(development)* nito, komunikasyon at midya. Ang makabagong panahon na nagpapahalaga sa impormasyon ay dulot ng mga makabagong imbensyon, teknolohiya at epekto nito sa panlipunan at politikal.

Malaki ang magiging impluwensya ng teoryang ito sa pagtuturo ng GMRC at VE sa mga paaralan sa tatlong kadahilanan-una, magiging patunay ito sa mga mag-aaral na ang pilosopiya sa likod ng pagtuturo ng asignatura ay maaaring madama sa lahat ng aspeto ng buhay kasama na rito ang pagbabagong dala ng teknolohiya; pangalawa, magiging gabay ang prinsipyo ng etika, moralidad, at personalismo sa pakikisalamuha sa *online,* at magiging tuntungan ito ng mga gawain sa paglilinang ng pagpapahalaga at virtue.

II. Istruktura ng Kurikulum

Makakamit ang tunguhin ng asignatura sa pamamagitan ng paggabay sa mga bata at kabataang Pilipino sa pag-unawa ng mga batayang konsepto at prinsipyo, paglinang, pagpapatatag, at pagsasabuhay ng wastong pag-uugali at pagkiling sa kabutihan. Kaugnay nito**,** ang lalo pang magpapabisa nang pagsasabuhay ay ang pagpapatupad at pagsasagawa ng *Whole School Approach (WSA).* Layunin ng asignaturang ito na makabuo ng mga pasiyang etikal at moral, at matupad ang kanilang misyon sa buhay at gampanin sa lipunang Pilipino tungo sa pagtataguyod ng pamayanang pinaiiral ang katotohanan, kapayapaan, katarungan at pagmamahal. Makikita ang sumusunod na bahagi sa kurikulum:

A. **Pamantayan sa Bawat Yugto (Key Stage Standards**) ay nagpapakita ng antas o kalidad ng kasanayan na kayang ipakita at isagawa ng mag-aaral sa bawat yugto
B. **Pamantayan sa Bawat Baitang (Grade Level Standards)** ay tumutukoy ng antas o kalidad ng kasanayan na kayang ipakita at isagawa ng mag-aaral sa bawat baitang
C. **Nilalaman (Content**)ay ang saklaw at pagkasunod-sunod ng mga paksa na inaasahang matutuhan at magiging batayan ng pagtuturo at pag-aaral
D. **Pamantayang Pangnilalaman (Content Standards)** tumutukoy sa mga kaalaman na inaasahang malaman at kayang gawin ng mga mag-aaral
E. **Mga Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competencies**) ay nagsasaad sa tiyak na kasanayan na isinasagawa sa iba't ibang antas ng kasarinlan. Ito rin ay tumutukoy sa kakayahan na magawa ang mga gawain ayon sa mga pamantayan na inaasahan sa pamamagitan ng pagsasagawa at pagsasabuhay sa kaalaman, kasanayan, at mga pagpapahalaga.
F. **Pamantayan sa Pagganap (Performance Standards)** ay nagtatakda ng mga antas ng pagkatuto na inaasahang maisagawa at sinusukat ang antas ng pagsunod sa mga pamantayang pangnilalaman
G. **Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed**) tumutukoy sa proseso ng pagpapalawak, pagpapatibay, at pagpapaunlad ng mga pagpapahalagang moral at etikal sa isang indibidwal. Ito ay may kinalaman sa pagbuo ng tamang

pag-uugali, mga moral na paniniwala, at pagpapasya batay sa mga prinsipyong nagbibigay-kahulugan sa kabutihan, katotohanan, katarungan, at respeto.

III. Rationale at mga Impluwensiya sa Istruktura ng Kurikulum

A. Mga Pangunahing Kaisipan (Big Ideas)

Ang mga Pangunahing Kaisipan o *Big Ideas* sa GMRC at *Values Education* ay mga konseptong nakasaad sa RA 11476 at sa mga pagpapahalagang nilalayong maituro sa mga mag-aaral. Ito ang magsisilbing gabay sa mga bubuuing paksa sa bawat aralin sa bawat markahan.

- Ang **dignidad** ang pamantayan ng pagkapantay-pantay ng lahat ng tao at ng kanilang personal at panlipunang pakikipag-ugnayan.
- Ang **mapanagutang pagpapasiya** ay hinuhubog upang maging maingat, pag-isipang mabuti ang bawat gagawing desisyon at maihanda ang sarili na harapin ang mga kaakibat na gampanin o kalalabasan ng pasiya.
- Ang **pagkiling sa kabutihan** ay ang pagsasakilos at pagsasabuhay ng wastong pag-uugali. Ito ay nahuhubog sa pamamagitan ng pagkakaroon ng kamalayan sa sarili, malalim na pag-unawa sa mabuti at tama at kalikasan ng tao, at pagninilay sa mga karanasan sa buhay.
- Ang **pagmamahal** bilang isang gawi ay walang kondisyong pag-aalay ng sarili sa kapuwa bilang kapuwa, bilang ikaw na bukod-tangi.
- Ang **pagmamahal sa Diyos** ay katangian ng tao bilang espirituwal na nilalang na naipakikita sa pagpapatibay ng pananampalataya, paglilingkod sa kapuwa at pagkiling sa kabutihan.
- Ang **pagmamahal sa pamilya** ay pagpapahayag ng mapagkalingang pakikipagkapuwa sa loob at labas ng pamilya bilang pundasyon ng bayan tulad ng pagtataguyod sa mga pangangailangan, paglinang ng mga pagpapahalaga ng bawat miyembro ng pamilya, at pangangalaga ng katatagan nito.
- Ang **pagmamahal sa kapuwa** ay ang pinakamataas na antas ng pakikipagkapuwa at pagpapakatao na naipakikita sa paglilingkod sa kapuwa.
- Ang **pagmamahal sa kalikasan** ay pagiging mabuting tagapangalaga at tagapamahala nito para sa susunod na henerasyon.
- Ang **pagmamalasakit sa kapaligiran** ay ang pakikiisa sa kaayusan at kalinisan tungo sa kagalingan at kalusugan ng bawat nilalang. (tao, halaman, hayop atbp.)
- Ang **pagmamahal sa bayan** ay ang pagsisikap na maisabuhay ang mga pagpapahalaga, sa pakikibahagi sa pag-angat ng kulturang Pilipino, pagbibigay-prayoridad sa mga interes na nagsasaalang-alang sa kabutihang panlahat at kaunlaran ng bayan.
- Ang **pakikiisa sa daigdig** ay ang indibiduwal at pangkatang pagsunod at pagtataguyod sa mga batas at polisiya na pinagkasunduan sa pagitan ng mga bansa na isinasaalang-alang ang kabutihang unibersal (hal. pagkakaisa para sa kalikasan, kapayapaan, katarungan).

- Ang **kabutihang panlahat** ay kabuoan ng mga panlipunang kondisyon na nagbibigay-daan sa mga tao o pangkat na makamit ang kanilang kaganapan nang makabuoan.

B. Spiral Progression

Ang *Spiral Progression Approach* ay ang pagtuturo ng mga pangunahing konsepto sa mga mag-aaral sa unang baitang at pagpapalawak ng mga ito sa mga susunod na baitang. Ginagamit ito upang magkaroon ng pangunahing kaalaman na inaasahang lumalalim habang tumataas ang baitang. Ito ay ilalapat sa kurikulum upang makamit ng mga mag-aaral ang masteri ng mga kaalaman, pag-unawa, at kasanayan sa bawat baitang na inaasahang maisasakilos at maisasabuhay ng mga mag-aaral.

1. Vertical Articulation

Ang pagtiyak sa pagpapadaloy ng mga paksa at pagpapahalaga simula Baitang 1 hanggang Baitang 10 ay isinaalang-alang sa pagbuo ng kurikulum ng GMRC and VE. Ang *vertical articulation* ay naglalayong mailahad kung paanong ang lilinanging pagpapahalaga ay nailatag sa mga paksa sa bawat baitang. Inilatag ang mga paksa sa bawat baitang mula sa paglinang ng kabutihang-asal at virtue tungo sa mas mataas na pagpapahalaga.

	Lilinanging Pagpapahalaga: Magalang
Baitang 1	*Paksa:* Wastong Pakikipag-ugnayan sa Kapuwa *Kasanayang Pampagkatuto*: Naipakikita ang pagiging magalang sa pamamagitan ng wastong pagtugon sa mensahe ng kapuwa
Baitang 2	*Paksa:* Wastong Paggamit ng Teknolohiya at iba pang Paraan sa Pakikipagkapuwa *Kasanayang Pampagkatuto:* Naipakikita ang pagiging magalang sa pamamagitan ng wastong pagpapadala ng mensahe at pakikipag-usap sa kapuwa
Baitang 3	*Paksa:* Sariling Pagkilala sa mga Taong may Kapansanan o *Persons with Disability* (PWD) *Kasanayang Pampagkatuto*: Naipakikita ang pagiging magalang sa mga taong may kapansanan o *Persons with Disability* (PWD) sa pamamagitan ng wastong pakikipag-ugnayan

Baitang 4	*Paksa:* Sariling Tungkulin sa Pagkilala sa Karapatan ng Kapuwa-Bata *Kasanayang Pampagkatuto:* Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pakikilahok sa mga kampanya laban sa mga pambubulas o mga gawaing nakasasakit sa kapuwa
Baitang 5	*Paksa:* Pakikipag-kapuwa sa mga Nakatatanda *(Elders)* *Kasanayang Pampagkatuto:* Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng wastong pakikitungo sa mga nakatatanda *(elders)* anuman ang kanilang estado sa buhay
Baitang 6	*Paksa:* Sariling Pakikipag-ugnayan sa mga Awtoridad sa Pamayanan *Kasanayang Pampagkatuto:* Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pagkilala sa mga kapangyarihan at tungkulin ng mga awtoridad sa pamayanan
Baitang 7	*Paksa:* Dignidad ng Tao Bilang Batayan ng Paggalang sa Sarili, Pamilya, at Kapuwa *Kasanayang Pampagkatuto:* Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pakikibahagi sa mga gawaing magpapabuti sa sarili, pamilya, at kapuwa
Baitang 8	*Paksa:* Positibong Pananaw sa Seksuwalidad ng Sarili at Kapuwa *Kasanayang Pampagkatuto:* Naisasabuhay ang pagiging magalang sa dignidad ng sarili at kapuwa sa pamamagitan ng panghihikayat sa mga kamag-aral na isabuhay ang positibong pananaw sa seksuwalidad
Baitang 9	*Paksa:* Pagtanggap sa Pagkakaiba-iba ng Kultura ng Kapuwa *Kasanayang Pampagkatuto:* Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pagsasaalang-alang sa kultura ng kapuwa sa mga gawaing pampaaralan o pampamayanan
Baitang 10	*Paksa*: Pagtanggap sa Pagkakaiba-iba ng Kultura ng Iba't ibang Henerasyon *Kasanayang Pampagkatuto:* Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pagpapahalaga sa mga mga gawi o paraan ng pamumuhay at kultura ng iba't ibang henerasyon

2. Horizontal Articulation

Ang mainam na pagsusuri at *mapping* ng mga nilalaman/paksa mula sa ibat ibang aralin o asignatura ay magtitiyak ng kaugnayan sa GMRC at VE, kung kaya ay mailalahad ang *horizontal articulation* nang malinaw at patas. Isinaalang-alang kung gaano kadalas at kung anong uri ng mga kasanayan, nilalaman, at mga mapagkukunan ang sinasaklaw sa iba't ibang mga paksa na may kaukulang panahon. Binigyang-pansin ang mga *pre-requisite* na konsepto na makakatulong upang walang mga *gaps* sa nilalaman at mga kasanayan na makapagpapanatili ng matibay na pagkatuto at pagsasabuhay ng mga gawi na laging may pagkiling sa kabutihan.

Mga *Pre-requisite* paksa mula sa ibang aralin

Baitang 1 –Unang Markahan

Paksa sa GMRC	Paksa mula sa Ibang Aralin (learning area)	Baitang na Panggagalingan
Batayang Impormasyon	Nakikilala ang sarili- pangalan at apelyido; kasarian; gulang/kapanganakan	Kindergarten
Pagkakaroon ng Sariling Kaibigan	Nakapagbubuo ng pagkakaibigan	

Baitang 4 – Ikalawang Markahan

Paksa sa GMRC	Ibang Aralin/ Asignatura	Paksa mula sa Ibang Aralin (learning area)	Baitang na Panggagalingan
Pagpapaunlad ng Sariling Kakayahan, Talento at Hilig na may Paggabay ng Pamilya	Araling Panlipunan	Nailalarawan ang pisikal na katangian sa pamamagitan ng iba't ibang malikhaing pamamaraan Natatalakay ang iba't-ibang uri ng sining na nagpapakilala sa sariling komunidad (ei. panitikan, musika, sayaw, isports atbp)	Baitang 1 Baitang 2

Baitang 7 – Ikatlong Markahan

Paksa sa GMRC	Ibang Aralin/ Asignatura	Paksa mula sa Ibang Aralin (learning area)	Baitang na Panggagalingan
Paggalang sa mga Kaugalian ng Kapuwa na Nakaugat sa Pananampalataya	Araling Panlipunan	B. Pagkakilanlang Kultural Uri ng mapang kakailanganin 1. relihiyon 2. panahanan 3.Katutubong Pamayanan (indigenous peoples/ Indigenous Cultural Community)	Baitang 4

		4.pangkat etnolinggwistiko 5.Kaugalian, tradisyon, paniniwala 6. Pamanang Pook	
Impluwensiya ng Kasaysayan ng Bayan sa Pakikipagkapuwa	Araling Panlipunan	Ang mga Kwento ng Aking Rehiyon 1. Pinagmulan at mga Pagbabago 2. Makasaysayang pook at pangyayari sa Iba't Ibang Lalawigan 3. Simbolo ng mga Lalawigan 4. Mga Bayani ng mga Lalawigan	Baitang 3

C. Paglilinang ng mga Kasanayan ng Ika-21 Siglo (21st Century Skills)

Bagamat nakatuon ang GMRC at Values Education sa paglilinang ng mga kagandahang-asal, wastong pag-uugali at mga pagpapahalaga, nakapaloob dito ang ilang mga kasanayan ng Ika-21 Siglo dahil ang mga Pamantayan sa Nilalaman at Pagganap, at mga Kasanayang Pampagkatuto ay nagtatampok at naglalakip ng mga kasanayan gaya ng:

1. **Kasanayang Pang-Impormasyon, Midya at Teknolohiya** *(Information, Media, and Technology Skills)*
   Nakapaloob dito ang mga paksa na tumatalakay sa paggamit ng mga impormasyon ng mga mag-aaral upang magabayan sila sa kanilang mapanagutang pagpapasiya lalong lalo na sa pagpapasiya para sa kanilang karera o hinaharap.

   - **Media literacy**
     Pinapaunlad ang kasanayang ito sa kurikulum gamit ang mga paksa na naglalayong hubugin ang *netiquette,* mapanagutang paggamit ng *social media* at pag-unawa sa mga impormasyong makikita sa iba't ibang anyo ng midya. Pinag-uusapan din ang epekto ng midya sa mga pagpapasiya ng mag-aaral hindi lang sa kanilang karera kundi pati na rin sa mga pang-araw-araw na buhay.

     Halimbawa: *Mapanagutang Paggamit ng Social Media Bilang Mamamayan (Baitang 7)*

- **Digital literacy**
  Ang kasanayang ito ay pinapaunlad sa mga mag-aaral sa pamamagitan ng mga paksa na nagtatampok ng mapanagutang paggamit ng teknolohiya at kung paano ito ginagamit sa pakikipagkapuwa. Gayundin naman ang mga paksang pumapatungkol sa kaligtasan ng mag-aaral habang gumagamit ng teknolohiya at kung paano ito nakaaapekto sa kalikasan.

  Halimbawa: *Wastong Paggamit ng Teknolohiya at iba pang Kagamitan Sa Pakikipagkapuwa (Baitang 2)*

2. Mga Kasanayan sa Pakikipagtalastasan (Communication Skills)

Malaki ang bahaging ginagampanan ng pakikipagtalastasan sa pagbuo at paglinang ng GMRC at Values Education. Kaya naman ang kasanayan sa pakikipagtalastasan ay nakapaloob sa gabay pangkurikulum ng GMRC at VE. Naririto ang mga kasanayan na tiyak na matatagpuan sa curriculum.

- **Teamwork.** Ang kasanayang ito ay matatagpuan sa lahat ng antas ng kurikulum sapagkat hinuhubog sa mga mag-aaral ang pakikiisa, maging mabuting tagasunod, at paggampan~~an~~ sa mga naitalagang gawain.
- **Collaboration**. Mula sa mga gawaing pantahanan, pang-komunidad, at pagpapapalalim at pagpapatibay ng pananampalataya, ang kasanayang ito ay malilinang sa mga mag-aaral mula sa una hanggang ikasampung baitang. Sa kasanayang ito makikita ng mga mag-aaral na kailangan nilang magbahagi ng kanilang kakayahan sa ikatatagumpay ng mga proyektong kanilang sasalihan o aaniban.
- **Interpersonal Skills.** Ang mga mag-aaral ay mahahasa sa kasanayang ito sa mga paksang tatalakay sa pakikipagkapuwa at maglilinang sa virtue ng pakikipagkaibigan, paggalang at pagrespeto sa magulang, sa ibang tao, at maging sa pakikibahagi sa gawain sa kanilang paniniwala at pananampalataya. Matutunan nila ang kahalagahan ng mainam na pakikinig, pagkilala at pagtanggap sa nararamdaman at pinagdaraanang situwasyon sa buhay ng bawat isa.
- **Intrapersonal skills.** Mainam na malinang ito sa mga mag-aaral lalo’t higit sa panahon ng pandemya sa kadahilang mas maraming panahon silang mag-isa. Sa kurikulum na ito ay matutulungan silang maproseso ang kasanayang ito sa pamamagitan ng mga paksa na may kaugnayan sa virtue ng pagpapahalaga at pagtitiwala sa sarili, pagpapaunlad ng sarili, mapanagutan, matalinong paghusga at iba pa. Ang kasanayang ito ay magbibigay kaunawaan sa kahalagahan ng pagtanggap sa mga emosyon na kanilang nararamdaman at paano ito mapangangasiwaan.
- ***Interactive communication.*** Isa ito sa kasanayan na itinuturo sa *GMRC at Values Education.* Ang batayang konsepto sa bawat aralin mula baitang 1 hanggang 10 ay inaasahang malalagom ng mga mag-aaral mula sa lunsaran, mga gawain, at sa pagsusuri nito batay sa konteksto mismo ng mga estudyante. Ito ay sa pamamagitan ng palitan ng ideya, karanasan, at saloobin (batay sa aralin o gawain) sa pagitan ng guro at mga estudyante, ang mga mag- aaral sa isa’t-isa ay nararating ang inaasahang pagkatuto ng esensya ng aralin.

- ***Non-verbal communication.*** Ito ay kaugnay ng naunang kasanayan (*interactive communication).* Sa pagpapalitan ng mensahe ng guro sa kaniyang mga mag-aaral at mga estudyante sa isa’t-isa ay kalakip nito ang hindi pasalitang

komunikasyon. Sa mga interaksyong nabanggit ay natutuhan ng mga mag-aaral ang kahulugan hindi pasalitang sensyales (*cues or gestures)* na nagmumula sa kanilang guro at kaklase batay sa kaibhan o indibidwalidad nito (*nuances).* Ang mga konsepto ng GMRC at *Values Education* hinggil sa pakikisimpatiya at pagiging totoo (*sincere)* ay matutuhan ng mga bata kalakip ang kasanayan na ito.

- ***Communicating in diverse environments.*** Masasalamin sa mga aralin sa bagong curriculum ng *GMRC at Values Education* ang pagtanggap sa kapuwa sa patas at pantay na paraan sa kabila ng kaibahan nito sa paniniwala, uri ng pamilya, kakayahan, estado sa buhay at iba pang aspeto. Binibigyang diin ito sa mga kasanayang pampagkatuto (*Learning Competencies)* sa bawat markahan at baitang batay sa mga temang pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, bansa, at Diyos. Itinuturo sa asignaturang ito ang pamumuhay sa kabila ng mga pagkakaibang nabanggit at mga pamamaraan kung paano maipapakita ang mga pagpapahalaga at virtue sa pakikisalamuha sa kapuwa.

3. Mga Kasanayan sa Pagkatuto at Inobasyon (Learning and Innovation Skills Domain)

Mahalaga sa mga mag-aaral ang matamo ang mga kasanayang ito na magbibigay daan sa kanila upang tumugon sa mga hamon ng buhay at mga pagbabago. Kaugnay nito ay nakapaloob sa asignaturang GMRC and VE ang mga sumusunod na kasanayan at pagpapahalaga.

- **Pagkamalikhain (Creativity).** Naipamamalas ng mag-aaral ang pagiging malikhain sa paggawa ng anumang proyekto o gawain na makatutulong at magsisilbing inspirasyon tungo sa pagsulong at pag-unlad ng bansa at daigdig. Bukod dito, nakapagsasanay ng mga alternatibo o opsyon sa paggamit ng mga lokal na kagamitan at mga kaukulang gamit nito.

  Halimbawa: *Sariling Pamamahala sa mga Patapong Gamit –Teknolohikal (Baitang 5)*

- **Pagiging Bukas (Openness).** Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mabuting pagtanggap ng anumang mungakahi o puna na makatutulong sa anumang gawain para sa ikabubuti nito. Ang pagpapahalaga sa pagkilala at pagtanggap sa puna ng ibang tao sa mga hindi magandang gawa, kilos at gawi ng may katatagan ng loob at pagbabago ayon sa nararapat na resulta.

  Halimbawa: *Mga Sariling Gampanin ng Bata sa Tahanan at Paaralan (Baitang 3)*

- **Mapanuring Pag-iisip (Critical Thinking).** Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng pagkakaroon ng mapanuring pag-iisip sa pagpapahayag at pagganap ng anumang gawain na may kinalaman sa sarili pamilya, kapuwa, bayan at daigdig. Naisasagawa ang tamang desisyon nang may katatagan ng loob para sa ikabubuti ng lahat. Maging ang pagsasagawa nang may mapanuring pag-iisip sa tamang pamamaraan/ pamantayan upang matuklasan ang katotohanan.

  Halimbawa: *Impluwensiya ng Kasaysayan ng Bayan sa Pakikipagkapwa (Baitang 7)*

- **Pagtugon sa Suliranin (Problem Solving).** Naisasagawa ng mag-aaral ang patugon sa mga hamon o problema sa ibat ibang pagkakataon. Halimbawa ay ang pagsusuri kung paano naiimpluwensyahan ng isang emosyon ang pagpapasiya sa isang situwasyon na may krisis, suliranin o pagkalito.

  Halimbawa: *Wastong Pagpapahayag ng Saloobin sa Pamilya (Baitang 6)*

- **Pagninilay (Reflective Thinking).** Ang pagninilay ay isa sa anim na pangunahing kasanayan ng GMRC at VE. Naglalaan ang mga mag-aaral ng panahon para sa katahimikan upang balikan o pag-isipang mabuti ang kaniyang mga karanasan. Maaaring isulat ang mga reyalisasyon na halaw sa pagbabalik-tanaw na nakabuti o hindi nakabuti sa kanya at sa kaniyang kapuwa. Ang katapatan sa pagsusulat ng pagninilay sa isang journal ay makatutulong sa pagkilala ng mga pattern ng pag-iisip, pagdama, pagkilos, at pagpapasiya na makatutulong sa paglinang ng kamalayan sa sarili.

  Halimbawa: *Pagninilay sa mga Isyu ng Bayan Bilang Bahagi ng Espirituwalidad (Baitang 7)*

4. Mga Kasanayan sa Buhay at Karera (Life and Career Skills)

Ang *Good Manners and Right Conduct- Values Education* (GMRC-VE) *Curriculum* ay nagtataglay ng mga kasanayan sa buhay at karera (life and career skills) na naghahanda sa mga mag-aaral na gumawa ng mapanagutang pasya sa hinaharap. Ito ay naglalayong hubugin sila na maging mga mamamayang nakikibahagi sa komunidad at matagumpay na makaangkop upang mamuno sa pandaigdigang lakas ng trabaho. Ang mga kasanayang ito ay mahalaga upang ang ating mga mag-aaral ay maging aktibo at responsableng mamamayan na may hawak na makabuluhan at produktibong mga trabaho at negosyo**.** Ito ay makatutulong sa pagpapalago at kapakanan ng komunidad sa kabila ng kahirapan o anumang situwasyong kalalagyan nila sa hinaharap. Ang mga kasanayang ito ay mahalaga sa kanilang paghahanda at pagpapaplano sa kanilang buhay.

- **Matalinong Pagbuo ng Desisyon *(Informed Decision-making).*** Ito ay ang kakayahang gumawa ng mga desisyon batay sa pagsasaliksik, pagsangguni, at pagbabasa ng mga teksto at impormasyon bago ang pagbuo ng desisyon. Sa pamamagitan nito makapagtitimbang at makapagsusuri ang mag-aaral bago makahanap ng iba't ibang opsyon para sa kurso ng aksyon.

  Halimbawa: *Mapanagutang Pagpapasiya ng Sarili Kasama ang Kapuwa (Baitang 6)*

- ***Adaptive Leadership.*** Ito ay ang kakayahan na mamuno upang makamit ang isang pasya at upang malutas ang mga salungatan at pag-angkop sa isang masalimuot at mabilis na pagbabago ng kapaliran. Isinasaalang-alang din sa kasanayang ito ang kabutihan panlahat, moral at batay sa etika. Napapaloob din dito ang kasanayang tumulong sa kapuwa, pagiging mabuting halimbawa at pagiging mabuting lider at tagasunod.

  Halimbawa: *Pagbabayanihan ng kapuwa-bata Para sa Pamayanan (Baitang 2)*

- **Pag-unawa sa pagitan ng kultura *(Intercultural Understanding).*** Ang kasanayang ito ay nalilinang sa mag-aaral sa pamamagitan ng pakikilahok sa mga gawaing pangkultura sa paaralan, pakikinig sa mga opinyon ng mga tao mula sa ibang kultura, paggalang sa iba't ibang paniniwala at tradisyon ng relihiyon, pagtulong sa isang kaklase na nagmula sa ibang komunidad na umangkop sa bagong kapaligiran at pagbabasa ng mga kasalukuyang kaganapan at editoryal tungkol sa ibang mga kultura. Sa pamamagitan nito, lumalalim ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa kanilang sariling kultura at ang paggalang sa kultura ng iba.

  Halimbawa: *Pakikipag-ugnayan sa Kapuwa sa Kabila ng Nagtutunggaliang Paniniwala o Relihiyon (Baitang 8)*

- **Disiplina sa sarili (*Self-discipline).*** Ang disiplina sa sarili ay nakapaloob sa GMRC at *Values Education* na naglilinang nang wastong pangangalaga at pagpahalaga sa buhay dahil malaki ang parte nito sa pagpapanatili ng malusog na isipan at pangangatawan ng mga mag-aaral.

  Halimbawa: *Mga Kilos na Nagpapahalaga sa Sariling Buhay (Baitang 5)*

- **Future Orientation.** Ang *future orientation* ay nakapaloob sa GMRC at *Values Education* na naglilinang nang wastong kamalayan, sariling kasanayan, pagkakaroon ng komitment at kahandaan upang maging bahagi sa pagtugon sa pangangailangan ng sarili at kapuwa para sa kinabukasan, pangangalaga at pagpapayaman ng kalikasan at pagpapatatag ng lipunan.

  Halimbawa: *Pangangalaga sa Kapaligiran Tungo sa Malinis na Pamayanan (Baitang 1)*

- **Resilience and Adversity Management.** Ang *resilience and adversity management* ay nakapaloob sa GMRC at *Values Education* na naglilinang ng kahandaan ng mga mag-aaral sa pagharap sa mga panganib, mabawasan ang posibleng pagdurusa ng tao at makatulong sa kaligtasan ng kapuwa alinsunod sa mga alituntunin ng mga awtoridad.

  Halimbawa: *Pansariling Pagtugon sa Panahon ng Kalamidad (Baitang 7)*

D. Mga Isyung Panlipunan at Mga Isinusulong ng Pamahalaan

Dahil umiinog sa apat na tema ang mga nilalaman ng bawat markahan, nakapaloob sa mga ito ang iba't ibang isyung panlipunan at ang mga isinusulong ng pamahalaan. Halimbawa sa unang tema na Pagmamahal sa Sarili, Pamilya at Kapuwa may mga paksa tungkol sa paggalang sa kapuwa o dignidad, pamilya at karera. Sa ikalawang tema na Pagmamahal sa Diyos, nakapaloob ang mga isyu ng paggalang sa pagkakaiba-iba ng mga paniniwala o pananampalataya at diyalogo na malaking usapin sa kasalukuyan. Sa ikatlong tema na Pagmamahal sa Kalikasan, nakapaloob ang mga isyung pangkalikasan, pangkapaligiran, gawain at adbokasiya na nauukol sa mga ito. Sa ikaapat na tema na Pagmamahal sa Bayan at Sanlibutan, nariyan ang mga isyung

panlipunan na patriyotismo, mga makabagong bayani, pagiging mamamayan ng daigdig, kulturang Pilipino, at marami pang iba. Narito ang ilang piling paksa na may pagtalakay sa ilang isyung panlipunan:

Baitang	Paksa
2	Paggalang sa Iba't ibang Relihiyon o Paniniwala ng Kapuwa
4	Pagkakapantay- pantay ng Bawat Isa sa Kabila ng Pagkakaiba-iba
7	Pagninilay sa mga Isyu ng Bayan Bilang Bahagi ng Espirituwalidad
8	Pakikipag-ugnayan sa Kapuwa sa Kabila ng Nagtutunggaliang Paniniwala o Relihiyon
9	Pagtanggap sa Pagkakaiba-iba ng Kultura ng Kapuwa
10	Mga Isyung Kinahaharap ng mga Mamamayan ng Daigidig *(Global Citizen)*

IV. Pedagohiya

Sa pagpapadaloy ng aralin sa *GMRC* at *VE* mainam na magamit ang limang *pedagogical approaches* - ang konstruktibo *(constructivist)*, kolaboratibo, (*collaborative*), integratibo *(integrative)*, mapagnilay *(reflective)*, at *inquiry-based* na tuwirang ginagamit din sa iba pang asignatura at ayon sa seksyon 5 (e) ng RA 10533. Mahalagang matuto ang mga mag-aaral ng pagsasaloob ng mga pagpapahalaga na naglalayong maunawaan ang mga batayang prinsipyo, ang kasanayang maisakilos ang mga prinsipyong ito sa pamamagitan ng pagpapasiyang kumilos ayon sa kabutihan.

Lilinangin ang anim na pangunahing kasanayan *(macro skills)* sa pamamagitan ng mga sumusunod na pedagogical approaches:

a) ***Values Inculcation***

Ito ay tumutukoy sa proseso ng pagtuturo o paglalagay ng moral o etikal na pagpapahalaga sa mga indibidwal. Nagpapakita ito ng pagsasaalang-alang sa pagsasagawa ng malinaw na pagtuturo at pagsasapuso ng mga tiyak na halaga, tulad ng katapatan, paggalang, empatiya, at responsibilidad, at pagpapahintulot sa mga indibidwal na maipaloob ang mga halagang

ito sa kanilang pang-araw-araw na buhay. Ang pagpapakalat ng mga halaga ay maaaring mangyari sa iba't ibang *setting*, kabilang ang pamilya, paaralan, institusyong panrelihiyon, at komunidad.

b) ***Values Clarification***

Layunin ng dulog na ito na matulungan ang mga indibidwal na matukoy at linawin ang kanilang mga paniniwala at halaga. Nakabatay ito sa paniniwala na ang mga halaga at paniniwala ng isang tao ay mahalaga sa pagtukoy ng kanilang mga gawi, paggawa ng desisyon, at mga pagpipilian sa buhay.

Ang proseso ng *values clarification* ay nagpapakita ng pagninilay sa mga personal na halaga at paniniwala ng isang tao, pagsusuri sa mga ito nang kritikal, at paggawa ng mga desiyon na naaayon sa kanila. Kabilang dito ang pagtuklas sa mahahalagang aspekto ng buhay ng isang tao, tulad ng pamilya, relasyon, trabaho, kalusugan, at espirituwalidad, at pagtukoy kung ano ang pinakamahalaga sa kanila. Ang tagapayo na gumagamit ng dulog na ito ay nagbibigay ng isang ligtas at hindi mapanghusga na kapaligiran para sa indibidwal na mas malinaw na maunawaan ang kanilang mga halaga at paniniwala. Maaari nilang gamitin ang iba't ibang pamamaraan tulad ng mga tanong na may malawak na pagtugon, pagganap ng papel at pagsusuri upang matulungan ang indibidwal na linawin ang kanilang mga halaga at matukoy ang anumang mga salungatan sa pagitan ng kanilang mga halaga at gawi.

c) ***Values Analysis***

Ang pag-aanalisa ng mga halaga ay maaaring gamitin ng mga indibidwal upang tiyakin na ang kanilang pag-uugali at mga desisyon ay naaayon sa kanilang pangunahing halaga *(core values)*. Makatutulong ito na matukoy ang mga bahagi ng lakas at kahinaan at magbigay ng balangkas para sa paggawa ng mga desisyon at pagkilos na naaayon sa mga pangunahing halaga. Ang *approach* na ito ay maaari ring magsulong ng kamalayan sa sarili at personal na paglago sa pamamagitan ng paghikayat sa mga indibidwal na pag-isipan ang kanilang mga halaga at gumawa ng mga mapagpipiliang desisyon na naaayon sa kanila.

d) ***Moral Development***

Ang pagpapaunlad ng moral ay itinuturing na isang paraan upang maunawaan kung paano pinauunlad ng mga indibidwal ang kanilang moral na pangangatwiran at mga kakayahan sa paggawa ng desisyon sa mga isyung etikal. Ang paraang ito ay nagbibigay ng isang balangkas para sa pag-unawa kung paanong ang mga indibidwal ay bumuo ng kanilang etikal na pangangatwiran at mga kakayahan sa paggawa ng desisyon.

Sa pangkalahatan, ang paraang ito ng pagpapaunlad ng moral ay isang kapaki-pakinabang na kasangkapan para sa mga indibidwal na naglalayong isulong ang etikal na pag-uugali at paggawa ng desisyon sa pamamagitan ng pagbibigay ng balangkas para sa pagtukoy at pagtugon sa mga kakulangan sa moral na pangangatwiran.

e) ***Action Learning***

Ito ay itinuturing na isang paraan ng paglutas ng problema at pag-aaral. Naglalaman ito ng isang grupo ng mga indibidwal na nagtutulungan upang malutas ang mga tunay na problema o proyekto habang sabay-sabay na bumubuo ng mga bagong kasanayan at kaalaman. Binibigyang-diin dito ang pakikipagtulungan, pagninilay, at tuloy-tuloy na pag-aaral, at karaniwan itong mayroong ilang yugto, kabilang ang pagkilala sa isang tunay na problema, pagtukoy ng problema, pagbuo ng plano ng aksiyon, pagpapatupad ng plano, pagninilay sa proseso, at paglalapat ng natutuhan.

Sa edukasyon, ito ay ginagamit sa pagpapaunlad ng komunidad upang itaguyod ang karanasan sa pag-aaral at mapaghubog ang panlipunang pagbabago at transpormasyon.

Sa pangkalahatan, ang *action learning* ay isang kapaki-pakinabang na kasangkapan para sa mga indibiduwal na naghahangad na bumuo ng mga bagong kasanayan at kaalaman, lutasin ang mga kumplikadong problema, at itaguyod ang pagbabago sa pamamagitan ng isang istruktural at kooperatibong paraan ng paglutas ng problema at pag-aaral.

f) ***Social and Emotional Learning (SEL)***

Ito ay isang paraan sa edukasyon at personal na pag-unlad na nakatuon sa pagtulong sa mga indibidwal na bumuo ng iba't ibang sosyal at emosyonal na kakayahan na kritikal sa tagumpay sa paaralan at sa buhay. Kasama sa mga kakayahan na ito ang kamalayan sa sarili, pamamahala sa sarili, kamalayan sa lipunan, mga kasanayan sa pakikipagrelasyon, at responsableng paggawa ng desisyon.

Ang layunin ng *SEL* ay tulungan ang mga indibidwal na bumuo ng mga kasanayan at saloobin na kinakailangan upang pamahalaan ang kanilang mga emosyon at pag-uugali, bumuo ng mga positibing relasyon sa iba, at gumawa ng mga responsableng desisyon sa iba't ibang konteksto.

Napatunayan sa pananaliksik na ang *SEL* ay maaaring magdulot ng positibong epekto sa pagganap sa akademiko, pag-uugali, at mga resulta ng kalusugan ng isip. Sa pamamagitan ng pagsuporta sa mga mag-aaral sa pagbuo ng mahahalagang kakayahan sa lipunan at emosyonal, makatutulong ang *SEL* na lumikha ng isang positibo at inklusibong kultura ng paaralan, at ihanda ang mga mag-aaral.

g) ***Experiential Learning***

Ang *experiential learning* ay isang paraan na nakatuon sa pag-aaral sa pamamagitan ng karanasan o praktikal na pagsasanay sa halip na sa pamamagitan ng *passive* na pagtanggap ng impormasyon. Sa pamamaraang ito, ang mga mag-aaral ay nakikibahagi sa isang siklo ng pagmumuni-muni, pagkilos, at pagbibgay ng puna, gamit ang kanilang mga karanasan upang bumuo ng mga bagong kaalaman at kasanayan. Maaaring gamitin ang mga aktibidad tulad ng *role-*

playing, mga simulasyon, at mga proyekto sa pag-aaral ng serbisyo upang itaguyod ang paglalayag sa mga halaga at pagpapaunlad ng sarili.

Ang *experiential learning* ay malawakang ginagamit sa larangan ng edukasyon upang mapabuti ang mga resulta ng pag-aaral upang itaguyod ang personal na pag-unlad.

h) *Community of Inquiry*

Ang *Community of Inquiry (CoI)* ay isang paraan ng pagtuturo at pagkatuto na nagbibigay-diin sa pakikipagtulungan at kritikal na pag-iisip sa pamamagitan ng pakikipag-usap at pagtatanong. Maaaring gamitin ito sa lahat ng antas ng pag-aaral.

Sa ganitong paraan, ang mga mag-aaral at guro ay nakikibahagi sa bukas at magalang na talakayan, kung saan sila ay sama-samang nagsasaliksik ng mga komplikadong paksa, nagtatanong, at nagbabahagi ng kanilang mga pananaw. Ang pamamaraang ito ay nagpapaunlad ng kritikal na pag-iisip, aktibong pag-aaral, at *social presence* na tumutulong sa mga mag-aaral na bumuo ng mga kasanayan sa *higher-order thinking* at nagtataguyod ng intelektuwal at personal na paglago.

Sa pagtuturo ng GMRC at VE maraming mga dulog, metodolohiya, at istratehiya ang maaaring gamitin upang mas maunawaan at maisabuhay ng mga mag-aaral ang kanilang natutuhan. Narito ang ilang halimbawa para sa bawat yugto:

Bawat Yugto	***Pedagogical Approaches***	**Estratehiya *(Strategies)***	***Activities***
Unang Yugto (Baitang 1-3)	• *values inculcation* • *values clarification* • *values analysis* • *moral development* • *social and emotional learning* • *community of inquiry*	• *modeling* • *storytelling* • *discussions* • *videos* • *role-playing* • *games* • *picture books*	• *cooperative learning activities* • *activities that encourage students to identify and reflect on different values* • *activities that promote emotional awareness, empathy, and positive communication*

Ikalawang Yugto (Baitang 4-6)	● *values inculcation* ● *values clarification* ● *values analysis* ● *moral development* ● *action learning* ● *social and emotional learning* ● *experiential learning* ● *project-based learning* ● *community of inquiry*	● *discussions* ● *debates* ● *reflective writing assignments* ● *critical thinking and analysis* ● *storytelling* ● *role-playing* ● *project-based learning* ● *service learning* ● *problem-based learning*	● *activities that encourage children to express their thoughts and feelings about various issues and topics* ● *plan and implement a service project* ● *activities that promote responsible decision-making, conflict resolution, and positive relationships* ● *collaborative learning activities*
Ikatlong Yugto (Baitang 7-10)	● *values inculcation* ● *values clarification* ● *values analysis* ● *moral development* ● *action learning* ● *social and emotional learning* ● *experiential learning* ● *project-based learning* ● *community of inquiry*	● *discussions* ● *debates* ● *reflective writing assignments* ● *critical thingking and analysis* ● *project-based learning* ● *service learning* ● *problem-based learning* ● *role-playing* ● *group discussions* ● *collaborative research*	● *evaluation of ethical implications of certain values* ● *design and implement a research project to investigate a real-world problem* ● *activities to help learners develop healthy relationships* ● *activities to help learners develop time management and organization skills, as well as leadership and teamwork skills*

V. Paraan ng Pagtatasa sa GMRC at VE

Ang pagtatasa sa GMRC at VE ay nakatuon sa pagsukat ng pagkatuto ayon sa mga kasanayang pampagkatuto na nakamit o naisagawa ng mag-aaral. Mahalagang masukat ang pagkatuto sa tatlong dimensiyon ng paghubog ng karakter: ang kognitibo, apektibo, at pang-asal o pang-kilos.

Ang mga *formative* at *summative assessment test* ang ginagamit ng mga guro para sa dimensiyong kognitibo (kaalaman) samantalang ang rubric naman ang susukat ng pagkatuto sa apektibo at pang-asal o pang-kilos na dimensiyon. Ang mga *output*

ng mag-aaral sa mga kasanayang pampagkatuto sa isang markahan ay ilalagay sa isang *portfolio*. Dito nakapaloob ang ebidensya ng pagkatuto sa tatlong dimensiyon ng paghubog ng karakter.

Sa kadahilanang ang GMRC at VE ay sinusukat ang pagkatuto ng pagsasabuhay ng mga *virtue* na nakapaloob sa bawat aralin ay minumungkahi ang paggamit ng *checklist* at *rubric* sa pagtitiyak ng krayterya ng panukat sa mga pagpapakita ng mag-aaral sa kaniyang pagkatuto (maliban sa mga panulat na pagsusulit na *transmutation* na iskor ang batayan). Hinihikayat rin ang pagkakaroon ng dokumentasyon ng mga gawain sa pamamagitan ng pagbuo ng *portfolio o* iba pang katulad nito (nakalimbag o di-nakalimbag) bilang aspeto ng pagtataya ng pagkatuto sa GMRC at VE.

Ang pagtatasa ay nakatuon sa tatlong domeyn:

- **Kognitibo (40%)** - ito ay naglalayong mapaunlad ang mga kasanayan sa pag-iisip at kaalaman ng indibidwal. Ito ay nakatuon sa mga kasanayan sa pag-unawa sa impormasyon o paniniwala, at ang kakayahang magsuri ng mga karanasan o kaganapan sa kaniyang paligid. Ang pagpaunlad nito ay makatutulong rin upang makabuo ng isang mapanagutang pagpapasiya.
- **Apektibo o Pandamdamin (30%)** - ito ay mga kasanayang nagtataguyod ng angkop na emosyonal na pagtugon. Ito ay nakatuon sa pagbibigay daan sa mga mag aaral na maunawaan at mapaunlad ang kanilang damdamin, saloobin, at pagpapahalaga.
- **Pang-asal (30%)** - ito ay nakatuon sa pagtataguyod ng mga pagpapahalaga at ang paglalapat nito sa pamamagitan ng pagkilos o ang pagpapakita ng mabuting gawi.

PAMANTAYAN SA PAGKATUTO

PAMANTAYAN NG BAWAT YUGTO *(KEYSTAGE STANDARDS)*

UNANG YUGTO (Baitang 1 – 3)	**IKALAWANG YUGTO (Baitang 4 – 6)**	**IKATLONG YUGTO (Baitang 7 – 10)**
Naipamamalas ng mag-aaral ang mga konsepto at kilos kaugnay ng kabutihang-asal at wastong pag-uugali na nagpapakita ng pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, Diyos, kalikasan, bayan, at sanlibutan.	Naipamamalas ng mag-aaral ang mga konsepto at kilos kaugnay ng kabutihang-asal at wastong pag-uugali na nagpapakita ng pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, Diyos, kalikasan, bayan, at sanlibutan tungo sa paghubog ng mga pagpapahalaga.	Naipamamalas ng mga mag-aaral ang mga konsepto at kilos kaugnay ng mga pagpapahalagang nakabatay sa Etika na nagpapakita ng pagmamahal sarili, pamilya, kapuwa, Diyos, kalikasan, bayan, at sanlibutan tungo sa kabutihang panlahat.

PAMANTAYAN SA BAWAT BAITANG ***(GRADE LEVEL STANDARDS)***

BAITANG	PAMANTAYAN
1	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto at pagsunod sa mga kilos kaugnay ng kabutihang-asal, at wastong pag-uugali na nagpapakita ng pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, pananampalataya, kalikasan, at bayan.
2	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa konsepto at pagsasanay ng mga kilos kaugnay ng kabutihang-asal at wastong pag-uugali na nagpapakita ng pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, pananampalataya, kalikasan, at bayan.
3	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto at pagpili ng mga kilos kaugnay ng kabutihang- asal at wastong pag-uugali na nagpapakita ng pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, Diyos, kalikasan, bayan, at sanlibutan.
4	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto at kilos sa kabutihang-asal at wastong pag-uugali para sa sarili, pamilya, kapuwa, bansa, kalikasan, at Diyos tungo sa paghubog ng mga *virtue* at pagpapahalaga.

BAITANG	PAMANTAYAN
5	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto at paglalapat ng mga angkop na kilos na nagpapakita ng kabutihang-asal at wastong pag-uugali sa sarili, pamilya, kapuwa, bansa, kalikasan, at Diyos tungo sa paghubog ng mga virtue at pagpapahalaga.
6	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto, patuloy na paglalapat, at paglinang ng mga kilos kaugnay ng kabutihang-asal at wastong pag-uugali na nagpapakita ng pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, Diyos, kalikasan, bayan, at sanlibutan tungo sa paghubog ng mga virtue at pagpapahalaga.
7	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto at kilos kaugnay ng mga pagpapahalagang makatutulong sa pagtupad ng kaniyang mga tungkulin na nagpapakita ng pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, Diyos, kalikasan, bayan, at sanlibutan.
8	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto at kilos kaugnay ng mga pagpapahalagang makatutulong sa pagkalinga sa pamilya at kapuwa bilang indikasyon sa pagmamahal sa sarili, pamilya, kapuwa, Diyos, kalikasan, bayan, at sanlibutan.
9	Naipamamalas ng mga mag-aaral ang pag-unawa sa mga konsepto at kilos kaugnay ng mga pagpapahalagang makakatulong sa pagtataguyod ng bayan tungo sa kabutihang panlahat.
10	Naipamamalas ng mag-aaral ang mga konsepto at kilos na nagpapakita ng mapanagutang pagpapasya, mapayapang pamumuhay sa kabila ng pagkakaiba-iba, at pagiging sangkot sa pangangalaga at pagpapayaman ng sanlibutan.

Gabay Pangkurikulum

Good Manners and Right Conduct

(Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali)

Baitang 1-6

BAITANG 1

<table>
<tr><th>Nilalaman
(Content)</th><th>Pamantayang Pangnilalaman
(Content Standard)</th><th>Kasanayang Pampagkatuto
(Learning Competency)</th></tr>
<tr><td colspan="3">UNANG MARKAHAN: Pagsisimula ng Pagkilala sa Sarili</td></tr>
<tr><td>1. Batayang Impormasyon ng Sarili</td><td>Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa batayang impormasyon ng sarili.</td><td>1. Naipakikita ang tiwala sa sarili sa pamamagitan ng paggamit ng mga batayang impormasyon sa mga angkop na situwasyon

a. Nakakikilala ng mga batayang impormasyon ng sarili
b. Naiuugnay ang batayang impormasyon ng sarili sa mahalagang bahagi ng pagkilala dito
c. Naipahahayag ang mga batayang impormasyon ng sarili (hal. pangalan, edad, kasarian, magulang, tirahan, petsa ng kapanganakan, palayaw, mga gusto o hilig at paniniwala o relihiyon)</td></tr>
<tr><td>Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)</td><td colspan="2">Naisasagawa ng mga mag-aaral ang pagsasabi ng mga batayang impormasyon ng sarili upang malinang ang tiwala sa sarili.</td></tr>
<tr><td>Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)</td><td colspan="2">Tiwala sa sarili
(Self-confidence)</td></tr>
</table>

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
2. Pagkakaroon ng Sariling Kaibigan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagkakaroon ng kaibigan.	2. Naipakikita ang pagiging totoo sa pamamagitan ng mabuting pakikipag-ugnayan sa kapuwa a. Naiisa-isa ang mga wastong paraan sa pakikipagkaibigan b. Naiuugnay na ang pagkakaroon ng kaibigan sa pagbuo ng ugnayan sa kapuwa na tanggap ang pagkakapareho at pagkakaiba ng mga tao c. Nakapagbabahagi ng mga wastong paraan ng pakikipagkaibigan (hal. paggamit ng magagalang na pananalita, pag-unawa sa pagkakaiba-iba, wastong pagtawag sa pangalan)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagbabahagi ng wastong paraan ng pagkakaroon ng kaibigan upang malinang ang pagiging totoo.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Pagiging totoo** ***(Sincerity)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Sariling Paraan ng Pag-iimpok at Pagtitipid	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling paraan ng pag-iimpok at pagtitipid.	3. Naipakikita ang pagiging matiyaga sa pamamagitan ng palagiang pagtatabi ng mga naipong pera sa alkansiya o mga gamit sa lagayan a. Natutukoy ang mga paraan ng pag-iimpok at pagtitipid ayon sa sariling kakayahan b. Naisasaalang-alang ang sariling paraan ng pag-iimpok at pagtitipid na makatutulong upang matugunan ang kaniyang pangangailangan c. Nailalapat ang mga paraan ng pag-iimpok at pagtitipid (hal. pagtatabi ng pera o gamit sa paaralan)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang paraan ng pag-iimpok at pagtitipid upang malinang ang pagiging matiyaga.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Matiyaga** ***(Perseverance)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Sariling Paraan ng Pananalangin	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling paraan ng pananalangin.	4. Naipakikita ang pagiging madasalin sa pamamagitan ng wastong kilos at salita sa pananalangin a. Natutukoy ang mga sariling paraan ng pananalangin b. Natutuklasan na ang sariling paraan ng pananalangin ay nakatutulong sa pagpapabuti ng ugali c. Nakapagbabahagi ng mga karanasan tungkol sa pagpapabuti ng kaniyang ugali dahil sa pananalangin (hal. disiplina, pagdarasal, nangunguna sa pagdarasal sa klase)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagbabahagi ng karanasan tungkol sa pagpapabuti ng kaniyang ugali dahil sa pananalangin bilang paglinang ng pagiging madasalin.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Madasalin** ***(Prayerful)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Sariling Pagpapahalaga sa Mga Yaman mula sa Kapaligiran	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling pagpapahalaga sa mga yaman mula sa kapaligiran.	5. Naipakikita ang pagiging mapagpasalamat sa pamamagitan ng pag-iingat ng mga yamang mula sa kapaligiran a. Nakakikilala ng mga paraan ng pag-iingat sa mga yaman mula sa kapaligiran b. Naiuugnay na ang sariling paraan ng pag-iingat sa mga yaman mula sa kapaligiran ay pagpapasalamat sa mga biyayang tinatamasa c. Naipahahayag ang pagpapasalamat sa mga yaman na mula sa kapaligiran
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagbabahagi ng mga yaman na mula sa kapaligiran upang malinang ang pagiging mapagpasalamat.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagpasalamat** ***(Gratitude)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
6. Mga Sariling Karapatan bilang Bata *(Rights of a Child)*	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga sariling karapatan ng bata *(Rights of a Child)*.	6. Naipakikita ang pagiging magalang sa pamamagitan ng mga angkop na kilos na nagbibigay-halaga sa mga karapatang tinatamasa bilang bata a. Natutukoy ang mga sariling karapatan ng bata *(Rights of a Child)* (hal. pangalan, edukasyon, pagkain, tubig, tahanan, pamilya) b. Natutuklasan na ang mga sariling karapatan *(Rights of a Child)* bilang bata ay nagpapabuti sa kaniyang kapakanan c. Naipahahayag ang pagiging magalang sa mga karapatan ng bata na kaniyang natatamasa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagbabahagi ng mga sariling karapatan na natatamasa bilang bata upang malinang ang paggalang	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Magalang *(Respect)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
IKALAWANG MARKAHAN: Pamilya Bilang Gabay sa Paglinang ng Mabuting Asal at Gawi		
1. Kalinisan sa Katawan ayon sa Gabay ng Pamilya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa kalinisan ng katawan ayon sa gabay ng pamilya.	1. Naipakikita ang kalinisan sa pamamagitan ng palagiang pagsunod sa mga alituntunin sa paglilinis ng katawan ayon sa gabay ng pamilya, tagapangalaga, o nakatatanda a. Naiisa-isa ang mga paraan ng kalinisan sa katawan na natutuhan b. Natutuklasan na ang kalinisan sa katawan ayon sa gabay ng pamilya ay may mabuting epekto sa sariling kalusugan c. Nailalapat ang mga paraan ng kalinisan sa katawan ayon sa gabay ng pamilya, tagapangalaga ,at nakatatatanda (hal. paghuhugas ng kamay bago at pagkatapos kumain, paliligo araw-araw, pagsusuot ng malinis na damit, pagsisipilyo)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang kalinisan sa katawan. sa gabay ng pamilya, tagapangalaga o nakatatatanda upang malinang ang kalinisan	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Kalinisan** ***(Cleanliness)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
2. Pagtulong sa mga Gawain ng Pamilya sa Tahanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtulong sa mga gawain ng pamilya.	2. Naipakikita ang pagiging matulungin sa pamamagitan ng pagtulong sa mga gawain ng pamilya sa tahanan ayon sa kakayahan a. Natutukoy ang mga paraan ng pagtulong sa mga gawain ng pamilya sa tahanan b. Naisasaalang-alang na ang pagtulong sa mga gawain ng pamilya sa tahanan ay may mabuting epekto c. Nailalapat ang mga paraan ng pagtulong sa mga gawain ng pamilya na nagpapagaan ng mga gawain nito (hal. pagdidilig ng halaman, pagliligpit ng gamit sa silid, pagtutupi ng damit, pagliligpit ng hinigaan pagbantay sa mas nakababatang kapatid)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagtulong sa mga gawain ng pamilya na nagpapakita ng pagiging matulungin.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Matulungin** ***(Helpful)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Pagtulong sa mga Nakatatandang Miyembero ng Pamilya at Kakilala	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa ligtas na paraan ng pagtulong sa nakatatandang miyembro ng pamilya at kakilala	3. Naipakikita ang pagiging matulungin sa nakatatanda sa pamamagitan ng mga gawaing makatutulong at makapagbibigay-ginhawa sa kanila nang may pagsasaalang-alang sa ligtas na paraan a. Nakakikilala ng mga paraan ng pagtulong sa mga nakatatanda b. Napatutunayan na ang pagtulong sa mga nakatatanda *(elderly)* ay indikasyon ng paggalang sa kanila c. Nailalapat ang mga paraan sa ligtas na pagtulong sa mga nakatatanda (hal. pag-aabot ng mga gamit para sa kanila, pag-alalay sa kanilang gawain, at iba pa)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang paglapat sa mga ligtas na paraan ng pagtulong sa mga nakatatandang miyembro ng pamilya at kakilala upang malinang ang pagiging matulungin	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Matulungin** ***(Helpful)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Pananalangin sa Pamilya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pananalangin ng pamilya.	4. Nakapagsasanay sa pagiging madasalin sa pamamagitan ng pakikilahok sa pananalangin ng pamilya a. Natutukoy ang kabuluhan ng pananalangin ng pamilya b. Naiuugnay na ang pananalangin ng pamilya ay nakatutulong sa pagpapatibay ng samahan c. Nakapagbabahagi ng sariling paraan ng pakikilahok sa pananalangin ng pamilya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagbabahagi o pakikilahok sa pananalangin ng pamilya na nagpapakita ng pagiging madasalin.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Madasalin** ***(Prayerful)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Kalinisan sa Tahanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa kalinisan sa tahanan.	5. Naipakikita ang kalinisan sa pamamamagitan ng pakikibahagi sa mga gawain ng pangangalaga sa kapaligiran a. Nakakikilala ng mga paraan ng kalinisan sa tahanan b. Naiuugnay na ang kalinisan sa tahanan ay pagpapakita ng pangangalaga sa kapaligiran c. Nailalapat ang paglilinis sa loob at labas ng tahanan bilang pangangalaga sa kapaligiran (hal. paglalagay ng basura ayon sa uri nito, pagwawalis, pagliligpit ng pinagkainan)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang paglilinis sa loob at labas ng tahanan bilang pangangalaga sa kapaligiran upang malinang ang kalinisan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Kalinisan** ***(Cleanliness)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Mga Mabuting Gawi ng Pamilyang Pilipino	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagkilala sa mga mabuting gawi ng pamilyang Pilipino.	6. Naipakikita ang pagiging masunurin sa pamamagitan ng pagtalima sa mga mabuting gawi ng pamilyang Pilipino a. Naiisa-isa ang mga mabuting gawi ng pamilyang Pilipino b. Natutuklasan na ang mga mabuting gawi ng pamilyang Pilipino ay nakatutulong sa kaayusan ng pamilya c. Naipahahayag ang sariling paraan ng mga mabuting gawi ng pamilyang Pilipino (hal. paggamit ng magagalang na pananalita, magiliw na pakikitungo)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang sariling paraan ng mga mabuting gawi ng pamilyang Pilipino na nagpapakita ng pagiging masunurin.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Masunurin (Obedience)**	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
IKATLONG MARKAHAN: Pakikipagkapuwa Bilang Tagapagsanay sa Paglilingkod		
1. Wastong Pakikipag-ugnayan sa Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa wastong pakikipag-ugnayan sa kapuwa.	1. Naipakikita ang pagiging magalang sa pamamagitan ng wastong pagtugon sa mensahe ng kapuwa a. Nakakikilala ng mga wastong paraan ng pakikipag-ugnayan sa kapuwa b. Naisasaalang-alang na ang wastong pakikipag-ugnayan sa kapuwa ay kailangan upang magkaroon ng tamang pag-unawa at pakikipagkaibigan sa kanila c. Nailalapat ang mga paraan ng wastong pakikipag-ugnayan sa kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang paglalapat ng mga paraan ng wastong pakikipag-ugnayan sa kapuwa bilang tanda ng pagiging magalang.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Magalang** ***(Respect)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
2. Mga Tagubilin ng Pamilya sa Wastong Pakikihalubilo sa Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga tagubilin ng pamilya sa wastong pakikihalubilo sa kapuwa.	2. Naipakikita ang tiwala sa sarili sa pamamagitan ng pagsasagawa ng mga gawain na nakabubuti sa sarili at sa kapuwa bilang bahagi ng tagubilin ng pamilya a. Natutukoy ang mga tagubilin ng pamilya sa wastong pakikihalubilo sa kapuwa b. Naiuugnay na ang mga tagubilin ng pamilya sa wastong pakikihalubilo sa kapuwa ay nagdudulot ng mabuting epekto sa pansariling kaligtasan c. Naisasakilos ang mga tagubilin ng pamilya sa wastong pakikihalubilo sa kapuwa (hal. *personal safety lessons, respeto sa sarili*)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga tagubilin ng pamilya sa wastong pakikihalubilo sa kapuwa bilang tanda ng may tiwala sa sarili	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Tiwala sa Sarili (Self-confidence)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
3. Pagtugon sa Pangangailangan ng Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtugon sa pangangailangan ng kapuwa.	3. Naipakikita ang pagiging mapagbigay sa pamamagitan ng kusang-loob na pagbabahagi ng anumang mayroon siya a. Nakakikilala ng mga paraan ng pagtugon sa pangangailangan ng kapuwa b. Naiuugnay na ang pagtugon sa pangangailangan ng kapuwa ay bahagi ng kaniyang mabuting gawain bilang bata c. Nailalapat ang mga gawain na tumutugon sa pangangailangan ng kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga gawain na tumutugon sa pangangailangan ng kapuwa na nagpapakita ng pagiging mapagbigay. .	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagbigay** ***(Generosity)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Mga Wastong Kilos sa Loob at Labas ng Pook-dalanginan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga wastong kilos sa loob at labas ng pook-dalanginan na dapat sundin ng mga bata.	4. Naipakikita ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pagtalima sa mga tagubilin at alituntunin ng pook-dalanginan a. Nakapaglalarawan ng mga wastong kilos sa loob at labas ng pook-dalanginan b. Napatutunayan na ang mga wastong kilos sa loob at labas ng pook-dalanginan na dapat sundin ng mga bata ay magsasanay sa kanilang mabuting gawi ng pagsamba c. Nailalapat ang mga wastong kilos sa loob at labas ng pook-dalanginan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga wastong kilos sa loob at labas ng pook-dalanginan na dapat sundin ng mga bata bilang tanda ng pagiging magalang.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Magalang** ***(Respect)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Mga Gawaing Pangkapaligiran Kasama ang Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga gawaing pangkapaligiran kasama ang kapuwa.	5. Naipakikita ang kalinisan sa pamamagitan ng palagiang pagpapaalala sa kapuwa-bata ng wastong pagpapanatili ng kaayusan at kalinisan ng kapaligiran a. Naiisa-isa ang mga gawaing pangkapaligiran na kasama ang kapuwa b. Naiuugnay na ang mga gawaing pangkapaligiran kasama ang kapuwa ay nakapagpapagaan ng mga tungkuling panatilihin ang kaayusan nito c. Nailalapat ang mga gawaing pangkapaligiran kasama ang kapuwa sa paaralan o pamayanan ayon sa kakayahan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga gawaing pangkapaligiran sa paaralan o pamayanan bilang tanda ng pagiging malinis.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Kalinisan** ***(Cleaniliness)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Kabayanihan ng Kapuwa-Bata	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa kabayanihan ng kapuwa-bata	6. Naipakikita ang pagiging mapagmalasakit sa pamamagitan ng mga simpleng paraan ng pagtulong sa kapuwa a. Naiisa-isa ang mga kabayanihang nagagawa ng kapuwa-bata b. Naiuugnay na ang kabayanihan ng kapuwa-bata ay nakapagbibigay ng inspirasyon upang maging huwaran ng lahat ng bata c. Naiaangkop ang mga pansariling kilos batay sa ipinakitang kabayanihan ng kapuwa-bata
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pag-aangkop ng mga pansariling kilos batay sa ipinakitang kabayanihan ng kapuwa -bata bilang tanda ng pagiging mapagmalasakit.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagmalasakit** ***(Compassion)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
IKAAPAT NA MARKAHAN: Pagkilala sa Ugnayan ng Sarili sa Pamayanang Kinabibilangan		
1. Ang Sarili Bilang Kasapi ng Pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling tungkulin bilang kasapi ng pamayanan.	1. Naipakikita ang pagiging responsable sa pamamagitan ng pakikiisa sa mga munting gawain sa pamayanan ayon sa sariling kakayahan a. Natutukoy ang mga sariling tungkulin bilang kasapi ng pamayanan b. Naisasaalang-alang ang sarili bilang kasapi ng pamayanan na may maibabahagi para sa ikabubuti nito c. Naisasakilos ang mga sariling tungkulin bilang kasapi ng pamayanan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga sariling tungkulin bilang kasapi ng pamayanan bilang tanda ng pagiging responsable.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Responsable** ***(Responsible)***	

<table>
<tr><th>Nilalaman
(Content)</th><th>Pamantayang Pangnilalaman
(Content Standard)</th><th>Kasanayang Pampagkatuto
(Learning Competency)</th></tr>
<tr><td>2. Pakikibahagi ng Pamilya sa Pamayanan</td><td>Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pakikibahagi ng pamilya sa pamayanan.</td><td>2. Nakapagsasanay ng pagiging mabuting mamamayan sa pamamagitan ng kusang-loob na pagtulong sa pamilya sa mga gawaing pampamayanan

a. Natutukoy ang mga paraan ng pakikibahagi ng pamilya sa pamayanan
b. Napatutunayan na ang pakikibahagi ng pamilya sa pamayanan ay nakalilinang ng mabuting pagkamamamayan
c. Naisasakilos ang mga sariling tungkulin sa pakikiisa ng pamilya sa pamayanan</td></tr>
<tr><td>Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)</td><td colspan="2">Naisasagawa ng mag-aaral ang mga sariling tungkulin sa pakikiisa ng pamilya sa pamayanan na nagpapakita ng pagiging mabuting mamamayan.</td></tr>
<tr><td>Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)</td><td colspan="2">Mabuting mamamayan
(Good citizenship)</td></tr>
</table>

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Mga Taong Tumutulong sa Pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga gawain ng mga taong tumutulong sa pamayanan.	3.Naipakikita ang pagiging mapagmalasakit sa pamamagitan ng mga gawaing nagbibigay-halaga sa taong tumutulong sa pamayanan a. Nakakikilala ng mga taong tumutulong sa pamayanan b. Naiuugnay na ang mga taong tumutulong sa pamayanan ay tumutugon sa iba't ibang pangangailangan ng mamamayan c. Nailalapat ang mga paraan upang maunawaan ang mga gawain ng mga taong tumutulong sa pamayanan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan upang maunawaan ang mga gawain ng mga taong tumutulong sa pamayanan bilang tanda ng pagiging mapagmalasakit	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagmalasakit (Compassion)**	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Mga Gawaing Panrelihiyon o Paniniwala sa Pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga gawaing panrelihiyon o paniniwala sa pamayanan.	4. Nakapagsasanay sa pagiging magalang sa pamamagitan ng angkop na kilos sa iba't ibang gawaing panrelihiyon o paniniwala sa pamayanan a. Nakakikilala ng mga gawaing panrelihiyon o paniniwala sa pamayanan b. Naiuugnay na ang pagkilala sa mga gawain ng iba't ibang relihiyon o paniniwala ay daan sa mapayapang pamayanan c. Naipahahayag ang pagkilala sa iba't ibang gawaing panrelihiyon o paniniwala sa pamayanan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagkilala sa iba't ibang gawaing panrelihiyon o paniniwala sa pamayanan upang malinang ang pagiging magalang.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Magalang (Respect)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Pangangalaga sa Kapaligiran Tungo sa Malinis na Pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pangangalaga sa kapaligiran tungo sa malinis na pamayanan.	5. Naipakikita ang pagiging mapagmalasakit sa pamamagitan ng panghihikayat sa kapuwa na makiisa sa mga simpleng gawain ng pangangalaga ng kapaligiran a. Naiisa-isa ang mga paraan ng pangangalaga sa kapaligiran tungo sa malinis na pamayanan b. Naiuugnay na ang pangangalaga sa kapaligiran ay tungo sa malinis, malusog, at masayang mamamayan c. Nailalapat ang mga paraan ng pangangalaga sa kapaligiran upang mapanatili ang kalinisan ng pamayanan ayon sa sariling kakayahan (hal. pagtatapon ng basura sa tamang tapunan, pagbabalik ng mga kagamitan sa tamang lagayan, at iba pa)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan ng pangangalaga sa kapaligiran upang mapanatili ang kalinisan ng pamayanan ayon sa kakayahan upang malinang ang pagiging mapagmalasakit.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagmalasakit** ***(Compassion)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Ang Watawat Bilang Pangunahing Sagisag ng Bayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa watawat bilang pangunahing sagisag ng bayan.	6. Naipakikita ang pagiging makabansa sa pamamagitan ng palagiang pagsunod sa mga panuntunan para sa mga sagisag ng bayan a. Nakakikilala sa halaga ng watawat bilang pangunahing sagisag ng bayan b. Naiuugnay na ang watawat bilang pangunahing sagisag ng bayan ay bahagi ng mga pambansang paniniwala, tradisyon, at pagpapahalaga c. Nailalapat ang mga angkop na kilos sa pagkilala ng watawat bilang pangunahing sagisag ng bayan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga angkop na kilos ng pagkilala sa watawat bilang pangunahing sagisag ng bayan upang malinang ang pagiging makabansa	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Pagmamahal sa Bayan** ***(Love of Country)***	

BAITANG 4

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
UNANG MARKAHAN: Paghubog sa Sariling Kamalayan Tungo sa mga Mabuting Gawi		
1. Sariling Kakayahang Mag-isip at Magmahal na Natatangi sa Tao	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling kakayahang mag-isip at magmahal na natatangi sa tao.	1. Naisasabuhay ang pagpapahalaga sa sarili sa pamamagitan ng pagbibigay-halaga sa mga sariling kakayahan na wala sa ibang nilalang (hal. kakayahang magpasiya, umunawa ng damdamin ng iba) a. Nailalarawan ang mga katangian ng tao na nagpapabukod-tangi sa kaniya sa ibang nilalang b. Naipaliliwanag na ang sariling kakayahang mag-isip at magmahal na natatangi sa tao ay magagamit niya upang mapabuti ang kaniyang mga gawi at pakikipag-ugnayan sa kapuwa c. Nakapag-aangkop ng mga kilos na nagpapakita ng kakayahang mag-isip at magmahal ng tao bilang bahagi ng kaniyang pagkabukod-tangi
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga kilos na nagpapakita ng kakayahang mag-isip at magmahal ng tao bilang tanda ng pagpapahalaga sa sarili.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Pagpapahalaga sa sarili (Valuing oneself)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
2. Mga Sariling Gawi ng Mabuting Pakikitungo sa mga Kasapi ng Pamilya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga sariling gawi ng mabuting pakikitungo sa mga kasapi ng pamilya.	2. Nakapagsasanay sa pagiging matapat sa pamamagitan ng angkop na paglalahad ng tunay na saloobin sa mga kasapi ng pamilya a. Nakakikilala ng mga sariling gawi ng mabuting pakikitungo sa mga kasapi ng pamilya b. Napangangatuwiranan na ang mga sariling gawi ng mabuting pakikitungo sa mga kasapi ng pamilya ay tungkulin at pananagutan ng bawat isa tungo sa masaya at matatag na samahan c. Naisasakilos ang mga sariling gawi ng mabuting pakikitungo sa mga kasapi ng pamilya na nagpapanatili ng masaya at matatag na Samahan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga sariling gawi ng mabuting pakikitungo sa mga kasapi ng pamilya na nagpapanatili ng masaya at matatag na samahan bilang tanda ng pagiging matapat.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Matapat (Honest)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Sariling Tungkulin sa Pagkilala sa Karapatan ng Kapuwa-Bata	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling tungkulin sa pagkilala sa karapatan ng kapuwa-bata.	3. Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pakikilahok sa mga gawain na kumikilala sa karapatan ng kapuwa-bata a. Nailalahad ang sariling mga tungkulin sa pagkilala sa karapatan ng kapuwa-bata b. Nakapagbibigay ng mga patunay na ang sariling tungkulin sa pagkilala sa karapatan ng kapuwa-bata ay mahalaga sa pagpapanatili ng kaayusan at kapayapaan c. Naisasakilos ang mga tungkulin sa pagkilala sa mga karapatan ng kapuwa-bata
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga tungkulin sa pagkilala sa mga karapatan ng kapuwa-bata bilang tanda ng pagiging magalang.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Magalang (Respectful)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Pagkilala sa Sariling Pananampalataya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagkilala sa sariling pananampalataya.	4. Naipakikita ang pananalig sa Diyos sa pamamagitan ng mga paraan ng pagsamba at pagsunod sa mga tagubilin ng kinabibilangang pananampalataya a. Nakapaghahayag ng mga mahalagang aral ng kinabibilangang pananampalataya b. Naipaliliwanag na ang pagkilala sa sariling pananampalataya ay nagsisilbing gabay upang mas mapabuti ang mga kilos at mailapit ang sarili sa Diyos c. Naisasakilos ang mga aral ng kinabibilangang pananampalataya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang sariling kilos sa mga aral ng kinabibilangang pananampalataya bilang tanda ng pananalig sa Diyos.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Pananalig sa Diyos (Faith in God)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Mga Sariling Gawi sa Pangangalaga sa mga Puno at Halaman	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling gawi sa pangangalaga sa mga puno at halaman.	5. Naipakikita ang pagiging mapanagutan sa pamamagitan ng paglahok sa mga gawaing pangangalaga at pagpaparami ng mga puno at halaman a. Naiisa-isa ang mga sariling gawi sa pangangalaga sa mga puno at halaman b. Naipaliliwanag na ang mga sariling gawi sa pangangalaga sa mga puno at halaman ay dapat linangin sa bawat bata bilang bahagi ng kaniyang pagiging katiwala sa pagpapanatiling ligtas, malinis at maayos ang kapaligiran c. Naisasakilos ang mga sariling gawi sa pangangalaga sa mga puno at halaman
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga sariling gawi sa pangangalaga sa mga puno at halaman bilang tanda ng pagiging mapanagutan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Mapanagutan (Accountability)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Sariling Kamalayan sa mga Mabuting Kaugaliang Pilipino	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling kamalayan sa mga mabuting kaugaliang Pilipino.	6. Nakapagsasanay ng pagmamahal sa bayan sa pamamagitan ng mga gawain na nagtatampok sa mga Pilipinong nagsasabuhay ng mabuting kaugalian a. Natutukoy ang mga pansariling taglay na mga mabuting kaugaliang Pilipino (hal. masayahin, madasalin, masipag) b. Naipaliliwanag na ang sariling kamalayan sa mga mabuting kaugaliang Pilipino ay mahalaga upang maiangkop ang mga kilos at pag-iisip na katangi-tangi sa lahing pinagmulan c. Naisasakilos ang mga tinataglay na mabuting kaugaliang Pilipino
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga tinataglay na mabuting kaugaliang Pilipino bilang tanda ng pagmamahal sa bayan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Pagmamahal sa Bayan (Love of Country)***	

<table>
<tr><th>Nilalaman
(Content)</th><th>Pamantayang Pangnilalaman
(Content Standard)</th><th>Kasanayang Pampagkatuto
(Learning Competency)</th></tr>
<tr><td colspan="3">IKALAWANG MARKAHAN: Pamilya Bilang Gabay sa Pagpapaunlad ng mga Mabuting Gawi</td></tr>
<tr><td>1. Pagpapaunlad ng Sariling Kakayahan, Talento at Hilig nang may Paggabay ng Pamilya</td><td>Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagpapaunlad ng sariling kakayahan, talento at hilig nang may paggabay ng pamilya.</td><td>1. Naisasabuhay ang tiwala sa sarili sa pamamagitan ng paglahok sa mga programang pampaaralan na nagpapaunlad ng mga kakayahan, talento at hilig nang may paggabay ng pamilya

a. Naiisa-isa ang mga sariling kakayahan, talento at hilig ng isang bata na kailangang paunlarin nang may paggabay ng pamilya
b. Naipaliliwanag na ang pagpapaunlad ng sariling kakayahan, talento at hilig nang may paggabay ng pamilya ay nakapag-aangat ng tiwala sa sarili at kalooban upang gawin ang kaniyang mga tungkulin
c. Nailalapat ang sariling pagpapaunlad ng mga sariling kakayahan, talento at hilig nang may paggabay ng pamilya</td></tr>
<tr><td>Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)</td><td colspan="2">Naisasagawa ng mag-aaral ang mga pagpapaunlad ng mga sariling kakayahan, talento at hilig na may paggabay ng pamilya bilang tanda ng tiwala sa sarili.</td></tr>
<tr><td>Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)</td><td colspan="2">Tiwala sa sarili
(Self-confidence)</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Nilalaman
(Content)</th><th>Pamantayang Pangnilalaman
(Content Standard)</th><th>Kasanayang Pampagkatuto
(Learning Competency)</th></tr>
<tr><td>2. Pagtupad sa mga Gawain sa Pamilya nang May Kahusayan</td><td>Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtupad sa mga gawain sa pamilya nang may kahusayan.</td><td>2. Nakapagsasanay ng pagiging matiyaga sa pamamagitan ng palagiang paggawa ng mga gawaing bukas sa mungkahi ng miyembro ng pamilya

a. Nakapaglalarawan ng mga aktibidad / pagkilos sa pamilya na kailangang gawin nang may kalidad
b. Naipaliliwanag na ang pagtupad sa mga gawain ay nakapagpapaunlad ng sarili at ugnayan sa pamilya
c. Nailalapat ang mga gawain sa pamilya na kailangang gawin nang may kalidad</td></tr>
<tr><td>Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)</td><td colspan="2">Naisasagawa ng mag-aaral ang mga gawain sa pamilya nang may kahusayan bilang tanda ng pagiging matiyaga.</td></tr>
<tr><td>Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)</td><td colspan="2" align="center">Matiyaga
(Perseverance)</td></tr>
</table>

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
3. Pamilya bilang Pinagmumulan ng Maayos na Komunikasyon sa Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pamilya bilang pinagmumulan ng maayos na komunikasyon sa kapuwa.	3. Nakapagsasanay sa pagiging mapagpasensiya sa pamamagitan ng angkop na pananalita at pagtugon sa kapuwa nang may pagsasaalang-alang sa damdamin ng kapuwa a. Natutukoy ang mga aral na natutuhan mula sa pamilya kaugnay ng maayos na komunikasyon sa kapuwa b. Naipaliliwanag na ang pamilya bilang pinagmumulan ng maayos na komunikasyon sa kapuwa ay nakapaglilinang ng mga angkop na gawi o pagtugon sa pakikipag-ugnayan ng mga kasapi nito sa ibang tao c. Nailalapat ang mga natutuhan mula sa pamilya kaugnay ng maayos na komunikasyon sa kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga natutuhan mula sa pamilya kaugnay ng maayos na komunikasyon sa kapuwa bilang tanda ng pagiging mapagpasensiya.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Mapagpasensiya (Patience)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Pagbibigay-halaga sa Pamilya Bilang Paglalapat ng mga Aral ng Pananampalataya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagbibigay-halaga sa pamilya bilang paglalapat ng mga aral ng pananampalataya.	4. Naipakikita ang pagiging masunurin sa pamamagitan ng mapagkalingang pakikitungo sa mga kasapi ng pamilya a. Nakapagpapahayag ng iba't ibang paraan ng paglalapat ng mga aral ng pananampalataya sa mga situwasyon sa pamilya b. Nakapagsusuri na ang paglalapat ng mga aral ng pananampalataya bilang gabay sa mga situwasyon sa pamilya ay tungo sa malugod na pamumuhay c. Naisasakilos ang iba't ibang paraan ng paglalapat ng mga aral ng pananampalataya sa mga situwasyon sa pamilya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang iba't ibang paraan ng paglalapat ng mga aral ng pananampalataya sa mga situwasyon sa pamilya bilang tanda ng pagiging masunurin.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Masunurin (Obedience)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Tungkulin ng Pamilya sa Pagpapanatili ng Kalinisan ng Tubig	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa tungkulin ng pamilya sa pagpapanatili ng kalinisan ng tubig.	5. Napagsisikap sa pagiging mabuting katiwala sa pamamagitan ng paglahok sa mga gawain ng pamilya na nagpapanatili ng kalinisan ng tubig a. Natutukoy ang mga tungkulin ng pamilya sa pagpapanatili ng kalinisan ng tubig b. Nabibigyang-diin na ang tungkulin ng pamilya sa pagpapanatili ng kalinisan ng tubig ay bahagi ng kanilang gampanin bilang katiwala na sinisiguradong may pagkukunan ng pangangailangan ang kasalukuyan at ang mga susunod na henerasyon c. Nailalapat ang mga pansariling paraan bilang bahagi ng tungkulin ng pamilyang kinabibilangan sa pagpapanatili ng kalinisan ng tubig
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga pansariling paraan bilang bahagi ng tungkulin ng pamilyang kinabibilangan sa pagpapanatili ng kalinisan ng tubig bilang tanda ng pagiging mabuting katiwala.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Mabuting katiwala*** ***(Good stewardship)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Pagpapatatag sa mga Gawi sa Pamilya ayon sa Kaugaliang Pilipino	Natututuhan ng mga mag-aaral ang pag-unawa sa pagpapatatag sa mga gawi sa pamilya ayon sa kaugaliang Pilipino.	6. Nakapagsasanay sa pagmamahal sa bayan sa pamamagitan ng pagtugon sa pagpapatatag ng mga gawi sa pamilya ayon sa kaugaliang Pilipino a. Nailalarawan ang mga kalagayan ng pagpapatatag ng mga gawi sa pamilya ayon sa kaugaliang Pilipino b. Naipaliliwanag na ang pagpapatatag sa mga gawi sa pamilya ayon sa kaugaliang Pilipino ay nagpapalakas ng damdaming makabayan c. Naisasakilos ang mga pakikilahok sa mga gawain na nagpapatatag ng mga kaugaliang Pilipino
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga pakikilahok sa mga gawain na nagpapatatag ng mga kaugaliang Pilipino bilang tanda ng pagmamahal sa bayan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Pagmamahal sa Bayan*** ***(Love of Country)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
IKATLONG MARKAHAN: Paghubog ng mga Mabuting Gawi Kasama at Para sa Kapuwa		
1. Pagtitipid at Pag-iimpok para Makatulong sa Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtitipid at pag-iimpok para makatulong sa kapuwa.	1. Nakapagsasanay sa pagiging matipid sa pamamagitan ng pagtatabi ng mga bahagi ng baong pera/allowance o gamit na ayon sa kakayahan na maaaring makatulong sa sarili o kapuwa sa panahon ng pangangailangan a. Naipahahayag ang ugnayan ng sariling pagtitipid at pag-iimpok sa pagtulong sa kapuwa b. Naipaliliwanag na ang pagtitipid at pag-iimpok para makatulong sa kapuwa ay mahalagang disiplinang pansarili na dapat linangin upang matugunan ang pangangailangan ng sarili at kapuwa sa takdang panahon c. Nailalapat ang mga paraan ng pagtitipid at pag-iimpok na nakalaan para sa sarili at kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan ng pagtitipid at pag-iimpok na nakalaan para sa sarili at kapuwa bilang tanda ng pagiging matipid.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Matipid*** ***(Thrifty)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
2. Pagtupad ng Tungkulin ng Pamilya sa Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtupad ng tungkulin ng pamilya sa kapuwa.	2. Naisasabuhay ang pagiging mapagmalasakit sa pamamagitan ng pakikiisa sa pamilya sa pagtugon sa pangangailangan ng kapuwa a. Nakapag-uuri ng mga tungkulin ng pamilya sa kapuwa (hal. pagiging bukas-palad sa mga nangangailangan, pakikiramay sa panahon ng krisis, pagtuturo sa mga batang walang magulang o tagapangalaga) b. Napatutunayan na ang pagtupad ng tungkulin ng pamilya sa kapuwa ay dapat gampanan bilang bahagi ng kanilang tungkulin na maglingkod sa kapuwa at mapagbuti ang kanilang ugnayan c. Naisasakilos ang mga pansariling paraan sa pagtupad ng tungkulin ng pamilya sa kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga pansariling paraan sa pagtupad ng tungkulin ng pamilya sa kapuwa bilang tanda ng pagiging mapagmalasakit.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Mapagmalasakit (Compassion)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Pagkakapantay-pantay ng Bawat Isa sa Kabila ng Pagkakaiba-iba	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagkakapantay- pantay ng bawat isa sa kabila ng pagkakaiba-iba ng kakayahan.	3. Naisasabuhay ang pagiging magalang sa kapuwa sa pamamagitan ng pantay-pantay na pakikipag-ugnayan sa kabila ng pagkakaiba-iba (hal. walang pagtatangi sa kapuwa anuman ang kaniyang estado sa buhay) a. Nakapaghahambing ng mga pagkakatulad at pagkakaiba-iba ng sarili at kapuwa b. Naipaliliwanag na ang pagkakapantay-pantay ng bawat isa sa kabila ng pagkakaiba-iba ay patunay na lahat ay may karapatan at tungkulin na dapat kilalanin ng bawat isa tungo sa mapayapang ugnayan c. Nakabubuo ng mga paraan upang itaguyod ang pagkapantay-pantay ng bawat isa sa kabila ng pagkakaiba-iba
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan na nagtataguyod ng pagkapantay-pantay ng bawat isa sa kabila ng pagkakaiba-iba bilang tanda ng pagiging magalang.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Magalang (Respect)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Kababaang-loob sa Kapuwa Bilang Tanda ng Pananampalataya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag unawa sa kababaang-loob sa kapuwa bilang tanda ng pananampalataya.	4. Nakapagsasanay sa pagiging mapagpakumbaba sa pamamagitan ng regular na pananalangin, kusang pag-amin sa mga nagawang kamalian, at pagkilala na lahat ay magkakapantay-pantay o walang nakahihigit sa isa't isa a. Nakapagpapahayag ng mga aral ng kababaang-loob sa kapuwa mula sa kinabibilangang pananampalataya b. Naipaliliwanag na ang kababaang-loob sa kapuwa bilang tanda ng pananampalataya ay nakatutulong sa pagpapabuti ng kanilang ugnayan tungo sa paglilingkod sa iba c. Naisasakilos ang mga aral ng kababaang-loob sa kapuwa mula sa kinabibilangang pananampalataya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga aral ng kababaang-loob sa kapuwa mula sa kinabibilangang pananampalataya bilang tanda ng pagiging mapagpakumbaba.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Mapagpakumbaba*** ***(Humility)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Pagpapanatili ng Kalinisan sa Kapaligiran Katuwang ang Kapuwa upang Makaiwas sa mga Sakit	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagpapanatili ng kalinisan sa kapaligiran katuwang ang kapuwa upang makaiwas sa mga sakit.	5. Naipakikita ang pagiging malinis sa pamamagitan ng pagtupad sa mga nakatakdang gawain ng paglilinis sa sariling tahanan at paaralan a. Natutukoy ang mga situwasyon at paraan ng pagpapanatili ng kalinisan sa kapaligiran katuwang ang kapuwa b. Napatutunayan na ang pagpapanatili ng kalinisan sa kapaligiran katuwang ang kapuwa upang makaiwas sa mga sakit ay bahagi ng tungkuling pangalagaan ang sarili, ibang tao at kapaligiran tungo sa malusog na katawan at isip c. Nailalapat ang mga paraan ng pagpapanatili ng kalinisan katuwang ang kapuwa upang makaiwas sa mga sakit
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan ng pagpapanatili ng kalinisan katuwang ang kapuwa upang makaiwas sa mga sakit bilang tanda ng pagiging malinis.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Kalinisan (Cleanliness)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Mga Laro ng Lahi Kasama ang Kapuwa-bata	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga Laro ng Lahi kasama ang kapuwa-bata.	6. Napasisidhi ang nasyonalismo sa pamamagitan ng pagpapalaganap ng mga Laro ng Lahi a. Nakakikilala ng mga Laro ng Lahi kasama ang kapuwa-bata sa rehiyong kinabibilangan na nagpapakita ng kanilang kultura b. Naipaliliwanag na ang mga Laro ng Lahi kasama ang kapuwa-bata ay paraan upang maitampok muli ang kultura ng Lahing Pilipino c. Nakalalahok sa mga Laro ng Lahi kasama ang kapuwa-bata na nagtatampok sa kultura ng rehiyong kinabibilangan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga Laro ng Lahi kasama ang kapuwa-bata na nagtatampok sa kultura ng rehiyong kinabibilangan bilang tanda ng nasyonalismo.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Nasyonalismo (Nationalism)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
IKAAPAT NA MARKAHAN: Mga Yaman ng Pamayanan Bilang Tagapaglinang ng mga Mabuting Gawi		
1. Sariling Pagkilala sa mga Natatanging Taong May Kapansanan o *Persons with Disability(PWD)* sa pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling pagkilala sa mga natatanging taong may kapansanan o *Persons with Disability(PWD)* sa pamayanan	1. Naisasabuhay ang pagiging mapagpasalamat sa pamamagitan ng paggamit sa mga kontribusyon ng mga natatanging taong may kapansanan o *Persons with Disability* (PWD) bilang gabay sa pasiya at kilos a. Nailalarawan ang mga katangi-tanging nagawa at pagpapahahalaga ng mga taong may kapansanan o *Persons with Disability* (PWD) sa pamayanang kinabibilangan b. Naipaliliwanag na ang sariling pagkilala sa mga natatanging taong may kapansanan o *Persons with Disability* (PWD) sa pamayanan ay pagpapahalaga sa kanilang mga kontribusyon na nagpapabuti sa kalagayan ng lipunan o bayan c. Nakapaglalapat ng mga paraan upang bigyang pagkilala ang mga natatanging taong may kapansanan o *Persons with Disability* (PWD) dahil sa kanilang kontribusyon
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan upang bigyang pagkila ang mga natatanging taong may kapansanan o *Persons with Disability* (PWD) dahil sa kanilang kontribusyon bilang tanda ng pagiging mapagpasalamat.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Mapagpasalamat (Gratitude)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
2. Pagtupad ng Pamilya sa mga Alituntunin ng Pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtupad ng pamilya sa mga alituntunin ng pamayanan.	2. Nakapagsasabuhay ng pagiging masunurin sa pamamagitan ng panghihikayat sa iba na tumalima sa mga alituntunin sa pamayanan a. Naiisa-isa ang mga alituntuning sinusunod ng pamilyang kinabibilangan sa pamayanan b. Naipaliliwanag na ang pagtupad ng pamilya sa mga alituntunin ng pamayanan ay mahalagang gampanin para sa ligtas, maayos at mapayapang lipunan c. Nailalapat ang mga alituntuning sinusunod ng pamilyang kinabibilangan sa pang-araw-araw na pamumuhay
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga alituntuning sinusunod ng pamilyang kinabibilangan sa pang-araw-araw na pamumuhay bilang tanda ng pagiging masunurin.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Masunurin (Obedience)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Mga Mabuting Katangian ng Lider-Estudyante *(Student Leader)* na Makatutulong sa Pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga mabuting katangian ng lider-estudyante na makatutulong sa pamayanan.	3. Nakapagsasanay sa karunungan sa pamamagitan ng pangingilatis ng mga pipiliing lider-estudyante batay sa katangian ng mabuting pamumuno a. Naiisa-isa ang mga mabuting katangian ng lider-estudiyante na makatutulong sa pamayanan b. Naipaliliwanag na ang mga mabuting katangian ng lider-estudiyante na makatutulong sa bayan ay nakapagkikintal ng wastong pananaw tungkol sa mapanagutang pamumuno at pagpili ng karapat-dapat na lider c. Naisasakilos ang wastong pamimili ng lider sa paaralan batay sa mga katangian ng mabuting pamumuno
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang wastong pamimili ng lider sa paaralan batay sa mga katangian ng mabuting pamumuno bilang tanda ng karunungan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Karunungan (Wisdom)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Mga Gawain ng Katapatan sa Pamayanan bilang Indikasyon ng Pananampalataya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga gawain ng katapatan sa pamayanan bilang indikasyon ng pananampalataya.	4. Naisasabuhay ang pagiging matapat sa pamamagitan ng pagbabalik ng mga bagay na hindi kaniya, pagiging totoo sa salita, at gawa a. Natutukoy ang mga gawain ng katapatan na umiiral sa pamayanan b. Naipaliliwanag na ang mga gawain ng katapatan sa pamayanan bilang indikasyon ng pananampalataya ay patunay ng pagsasabuhay ng mga aral ng kinabibilangang relihiyon o paniniwala c. Naisasakilos ang mga wastong pagtugon sa mga itinakdang situwasyon na nagbibigay-pagkakataon na ipakita ang kaniyang katapatan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga wastong pagtugon sa mga itinakdang situwasyon na nagbibigay-pagkakataon na ipakita ang kaniyang katapatan bilang tanda ng pagiging matapat.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Matapat (Honest)***	

<table>
<tr><th>Nilalaman
(Content)</th><th>Pamantayang Pangnilalaman
(Content Standard)</th><th>Kasanayang Pampagkatuto
(Learning Competency)</th></tr>
<tr><td>5. Pangangalaga sa mga Hayop Bilang Bahagi ng Kapaligiran</td><td>Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pangangalaga sa mga hayop bilang bahagi ng kapaligiran.</td><td>5. Naisasabuhay ang pagiging mapagmalasakit sa mga hayop sa pamamagitan ng pagiging sensitibo at pagtugon sa kanilang mga pangangailangan

a. Nailalarawan ang mga paraan ng pangangalaga sa mga hayop bilang bahagi ng kapaligiran
b. Naipaliliwanag na ang pangangalaga sa hayop bilang bahagi ng kapaligiran ay tungkulin ng tao bilang isang mabuting katiwala upang mapanatili ang buhay at kalusugan
c. Naisasakilos ang mga paraan ng pangangalaga sa mga hayop bilang bahagi ng kapaligiran</td></tr>
<tr><td>Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)</td><td colspan="2">Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan ng pangangalaga sa mga hayop bilang bahagi ng kapaligiran upang malinang ang pagiging mapagmalasakit.</td></tr>
<tr><td>Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)</td><td colspan="2">Mapagmalasakit
(Compassion)</td></tr>
</table>

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
6. Mga Makasaysayang Lugar sa Pamayanang Kinabibilangan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga makasaysayang lugar sa pamayanang kinabibilangan.	6. Nakapagpapasidhi ng nasyonalismo sa pamamagitan ng pagkakaroon ng interes at kamalayan sa kasaysayan ng mga lugar bilang unang hakbang sa pagpapalaganap ng mga ito a. Naiisa-isa ang mga makasaysayang lugar sa pamayanang kinabibilangan b. Naipaliliwanag na ang mga makasaysayang lugar sa pamayanang kinabibilangan ay mahalagang kilalanin, pangalagaan at pagyamanin upang ipaalala ang mga kabayanihan ng mga Pilipino o ang kahalagahan ng kasaysayan ng lugar c. Nakalilikha ng mga paraan upang maipagmalaki at tangkilikin ang mga makasaysayang lugar sa pamayanang kinabibilangan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan upang maipagmalaki at tangkilikin ang mga makasaysayang lugar sa pamayanang kinabibilangan bilang tanda ng nasyonalismo.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Nasyonalismo** ***(Nationalism)***	

BAITANG 7

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
UNANG MARKAHAN: Pagtupad ng Tungkulin Gamit ang Isip at Kilos-loob Batay sa Dignidad		
1. Gamit ng Isip at Kilos-loob sa Sariling Pagpapasiya at Pagkilos	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa gamit ng isip at kilos-loob sa sariling pagpapasiya at pagkilos.	1. Nakapagsasanay sa maingat na paghuhusga sa pamamagitan ng pangingilatis sa katotohanan at kabutihan na nakapaloob sa isang situwasyon a. Natutukoy ang mga katangian, gamit at tunguhin ng isip at kilos-loob b. Naipaliliwanag na ang gamit ng isip at kilos-loob sa sariling pagpapasiya at pagkilos ay ang nagsisilbing gabay sa pagpili at pagkilos na alisunod sa katotohanan at kabutihan, dahil ang mga ito ang nagpapabukod-tangi sa kaniya sa ibang nilalang c. Nailalapat ang wastong gamit ng isip at kilos-loob sa mga sariling pagpapasiya at pagkilos alinsunod sa katotohanan at kabutihan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang wastong gamit ng isip at kilos-loob sa mga sariling pagpapasiya at pagkilos alinsunod sa katotohanan at kabutihan upang malinang ang maingat na paghuhusga	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Maingat na paghuhusga** ***(Prudence)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
2. Dignidad ng Tao Bilang Batayan ng Paggalang sa Sarili, Pamilya, at Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa dignidad ng tao bilang batayan ng paggalang sa sarili, pamilya, at kapuwa.	2. Naisasabuhay ang pagiging magalang sa pamamagitan ng pakikibahagi sa mga gawaing magpapabuti sa sarili, pamilya, at kapuwa a. Nakakikilala na ang dignidad ay ang batayan ng paggalang sa sarili, pamilya, at kapuwa b. Naipaliliwanag na ang dignidad ng tao bilang batayan ng paggalang sa sarili, pamilya, at kapuwa ay ang nagpapantay-pantay sa lahat ng tao dahil sa taglay niyang isip at kilos-loob, at ito ang nagbubunsod sa kaniya na gumawa ng mabuti c. Nakapaglalapat ng mga sariling kilos ng pagkilala sa dignidad ng sarili, pamilya, at kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang sariling kilos ng pagkilala sa dignidad ng sarili, pamilya, at kapuwa upang malinang ang pagiging magalang.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Magalang** ***(Respect)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Pagpapahalaga at *Virtue* Bilang Batayan ng Sariling Pagpapasiya, Pagkilos, at Pakikipagkapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagpapahalaga at *virtue* bilang batayan ng sariling pagpapasiya, pagkilos, at pakikipagkapuwa.	3. Nakapagsasanay sa pagiging matatag sa pamamagitan ng palagiang paninindigan sa mga taglay na pagpapahalaga at *virtue* a. Nakakikilala ng mga paraan ng paggamit ng pagpapahalaga at *virtue* bilang batayan ng sariling pagpapasiya, pagkilos, at pakikipagkapuwa b. Naipaliliwanag na ang pagpapahalaga at *virtue* bilang batayan ng sariling pagpapasiya, pagkilos, at pakikipagkapuwa ay gabay na magtitiyak na patungo sa katotohanan at kabutihan ang bawat pagtugon lalo na sa mga situwasyon na sinusubok ang kanilang pagkatao c. Nailalapat nang wasto ang pagpapahalaga at *virtue* sa mga gagawing pagpapasiya, pagkilos, at pakikipagkapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral nang wasto ang pagpapahalaga at *virtue* sa mga gagawing pagpapasiya, pagkilos at pakikipagkapuwa upang malinang ang pagiging matatag.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Matatag** ***(Resilience)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
4. Sariling Pananampalataya sa Diyos	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sariling pananampalataya sa Diyos.	4. Nakapagsasanay sa pananalig sa Diyos sa pamamagitan ng pagbabahagi ng positibong pananaw sa pagharap sa mga hamon sa buhay a. Natutukoy ang mahalagang papel ng sariling pananampalataya sa buhay b. Naipaliliwanag na ang sariling pananampalataya sa Diyos ay nakatutulong sa pagkakaroon ng pag-asa, katatagan, at lakas ng loob (courage) sa pagharap sa mga hamon sa buhay c. Nailalapat ang sariling pananampalataya sa Diyos sa lahat ng oras lalo na sa mga mapanghamong situwasyon (hal. positibong pananaw sa kabila ng kahirapan)
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang paglalapat ng sariling pananampalataya sa lahat ng oras upang malinang ang pananalig sa Diyos.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Pananalig sa Diyos** ***(Faith in God)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Pagtitipid at Pag-iimpok Bilang Sariling Pangangasiwa sa mga Biyaya ng Diyos	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtitipid at pag-iimpok bilang sariling pangangasiwa sa mga biyaya ng Diyos.	5. Nakapagsasanay sa pagiging mabuting katiwala sa pamamagitan ng pagsisinop ng lahat ng bagay upang mapakinabangan hindi lamang ng sarili kundi ng kapuwa at pamayanan a. Nakapag-uugnay sa kahalagahan ng pagtitipid at pag-iimpok sa sariling pangangasiwa sa mga biyaya ng Diyos b. Naipaliliwanag na ang pagtitipid at pag-iimpok bilang sariling pangangasiwa sa mga biyaya ng Diyos ay pagiging mabuting katiwala ng mga kaloob Niya na magagamit sa pagtulong sa kapuwa at pamayanan c. Naisasakilos ang pagtitipid at pag-iimpok upang tulungan ang kapuwa at pamayanan ayon sa sariling kakayahan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagtitipid at pag-iimpok para tulungan ang kapuwa at pamayanan ayon sa sariling kakayahan upang malinang ang pagiging mabuting katiwala.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mabuting katiwala** ***(Good stewardship)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
6. Pansariling Pagtugon sa Panahon ng Kalamidad	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pansariling pagtugon sa panahon ng kalamidad.	6. Nakapagsasanay sa kahandaan sa pamamagitan ng pagkakaroon ng *emergency kit* o katumbas nito batay sa sariling kakayahan a. Nakakikilala ng mga wastong pagtugon sa panahon ng kalamidad b. Naipaliliwanag na ang pansariling pagtugon sa panahon ng kalamidad ay paraan upang mailigtas ang buhay, malinang ang kahandaan sa pagharap sa mga panganib, mabawasan ang posibleng pagdurusa ng tao at makatulong sa kaligtasan ng kapuwa alinsunod sa mga alituntunin ng awtoridad c. Nailalapat ang mga pansariling pagtugon sa panahon ng kalamidad
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pansariling pagtugon sa panahon ng kalamidad upang malinang ang kahandaan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Kahandaan** ***(Preparedness)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
7. Pagtupad ng Sariling Tungkulin Bilang Mamamayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtupad ng sariling tungkulin bilang mamamayan.	7. Nakapagsasanay sa pagigng mapanagutan sa pamamagitan ng panghihikayat sa iba na gampanan ang kanilang mga tungkulin bilang mamamayan a. Nakapagpapahayag ng mga paraan sa pagtupad ng sariling tungkulin bilang mamamayan b. Naipaliliwanag na ang pagtupad ng sariling tungkulin bilang mamamayan ay pakikibahagi niya sa pagpapabuti at pagpapatatag ng bayan para sa kapakinabangan ng mga mamamayan c. Nailalapat ang mga paraan ng pagtupad ng sariling tungkulin bilang mamamayan tulad ng paggalang sa mga karapatan ng kapuwa, pagsunod sa mga batas, pagiging mabuting pinuno, at tagasunod
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan sa pagtupad ng sariling tungkulin bilang mamamayan upang malinang ang pagiging mapanagutan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapanagutan** ***(Accountability)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
IKALAWANG MARKAHAN: Pamilya Bilang Unang Paaralan ng Pagmamahal		
1. Pamilyang Pilipino bilang Sandigan ng mga Pagpapahalaga	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pamilya bilang sandigan ng mga pagpapahalaga.	1. Nakapagsasanay sa maingat na paghusga sa pamamagitan ng palagiang pagsangguni sa mga magulang o tagapangalaga tungkol sa mga karanasan kaugnay ng mga natutuhang pagpapahalaga a. Natutukoy ang mga pagpapahalagang natutuhan sa pamilya na may impluwensiya sa kaniyang pagkatao b. Naipaliliwanag na ang pamilya bilang sandigan ng mga pagpapahalaga ay may gampanin na hubugin ang mga anak sa mga pagpapahalaga c. Nailalapat ang mga natutuhang pagpapahalaga sa mga situwasyong kinakaharap
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga natutuhang pagpapahalaga sa mga situwasyong kinakaharap upang malinang ang maingat na paghuhusga	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Maingat na Paghuhusga** ***(Prudence)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
2. Pagtupad sa mga Tungkulin sa Pamilya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtupad sa mga tungkulin sa pamilya.	2. Nakapagsasanay sa pagiging matiyaga sa pamamagitan ng pagsasaalang-alang sa mga kahalagahan at kahihinatnan ng pagtupad sa sariling tungkulin sa pamilyang kinabibilangan a. Natutukoy ang mga tungkulin sa pamilya na nararapat tuparin b. Naipaliliwanag na ang pagtupad sa mga tungkulin sa pamilya ay nakapaglilinang ng mga mabuting gawi, positibong pagtingin sa sarili, at nakapagpapatibay ng ugnayan sa pamilya c. Naisasakilos ang pagtupad sa mga tungkulin sa pamilyang kinabibilangan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagtupad sa mga tungkulin sa pamilyang kinabibilangan bilang tanda ng pagiging matiyaga.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Matiyaga** ***(Perseverance)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
3. Pamilyang Pilipino Bilang Likas na Institusyon ng Pagmamahalan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pamilya bilang likas na institusyon ng pagmamahalan.	3. Nakapagsasanay sa pagiging mapagmahal sa pamamagitan ng palagiang paglingap sa kalagayan ng mga kasapi ng pamilya a. Nakakikilala sa pamilya bilang likas na institusyon ng pagmamahalan b. Naipaliliwanag na ang pamilya bilang likas na institusyon ng pagmamahalan ay pundasyon ng lipunan na humuhubog sa pagkatao, mabubuting gawi at pakikipagkapuwa tungo sa makabuluhang buhay c. Naisasakilos ang wastong paraan ng pagmamahal sa mga kasapi ng pamilya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang wastong paraan ng pagmamahal sa mga kasapi ng pamilya bilang tanda ng pagiging mapagmahal.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagmahal** ***(Loving)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Sama-samang Pananalangin ng Pamilya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa sama-samang pananalangin ng pamilya.	4. Naisasabuhay ang pagiging madasalin sa pamamagitan ng kusang paghihikayat sa sama-samang pananalangin ng pamilya sa anumang situwasyon a. Natutukoy ang kahalagahan ng sama-samang pananalangin ng pamilya b. Nahihinuha na ang sama-samang pananalangin ng pamilya ay nakatutulong sa pagpapatatag ng pananampalataya at ugnayan ng mga kasapi nito c. Naisasakilos ang sariling paraan ng pakikibahagi sa sama-samang pananalangin ng pamilya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang sariling paraan ng pakikibahagi sa sama-samang pananalangin ng pamilya upang malinang ang pagiging madasalin.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Madasalin** ***(Prayerful)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
5. Paghubog ng Konsensiya Gabay ang Pananampalataya ng Pamilya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa paghubog ng konsensiya gabay ang pananampalataya ng pamilya.	5. Nakapagsasanay sa maingat na paghusga sa pamamagitan ng pagninilay at pagsangguni sa mga taong may alam tungkol sa moral na pamumuhay a. Nakakikilala ng mga paraan ng paghubog ng konsensiya gabay ang pananampalataya ng pamilya b. Nahihinuha na ang paghubog ng konsensiya gabay ang pananampalataya ng pamilya ay makatutulong sa paggabay ng isip sa pagkilatis ng kabutihan o kasamaan ng kilos batay sa likas na batas moral upang matiyak ang palagiang pagkiling sa kabutihan c. Naisasakilos ang gawain na nagpapakita ng paghubog ng konsensiya gabay ang pananampalataya ng pamilya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang paghubog ng konsensiya gabay ang pananampalataya ng pamilya upang malinang ang maingat na paghuhusga.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Maingat na paghuhusga** ***(Prudence)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Pagtugon ng Pamilya sa Pagbabago ng Klima *(Climate Change)*	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtugon ng pamilya sa pagbabago ng klima *(climate change).*	6. Nakapagsasanay sa pagiging mapagmalasakit sa pamamagitan ng pagpapalaganap ng mga gawaing pampamilya ng wastong pagtugon sa pagbabago ng klima *(climate change)* a. Naipahahayag ang mga wastong pagtugon ng pamilya sa pagbabago ng klima *(climate change)* b. Naipaliliwanag na ang pagtugon ng pamilya sa pagbabago ng klima *(climate change)* ay pagtupad sa mga tungkulin nitong makiisa sa mga pandaigdigang gawain upang wastong mapamahalaan ang mga epekto nito sa kapaligiran c. Naisasakilos ang mga sariling paraan ng wastong pagtugon ng pamilyang kinabibilangan sa pagbabago ng klima *(climate change)*
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga sariling paraan ng wastong pagtugon ng pamilyang kinabibilangan sa pagbabago ng klima *(climate change)* bilang tanda ng pagiging mapagmalasakit.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagmalasakit *(Concerned)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
7. Mga Tungkulin ng Pamilya sa Bayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga tungkulin ng pamilya sa bayan.	7. Nakapagsasanay sa nasyonalismo sa pamamagitan ng pagpapalaganap ng kahalagahan ng mga pambansang pagdiriwang at kontribusyon ng mga bayani, paglalagay ng watawat at mga pambansang simbolo na naaayon sa batas a. Natutukoy ang mga paraan ng pamilyang kinabibilangan sa pagtupad ng tungkulin nito sa bayan b. Naipaliliwanag na ang mga tungkulin ng pamilya sa bayan ay paraan upang magbigay ng kontribusyon sa kabutihan, katiwasayan, kapayapaan at kaunlaran ng pamayanan na magiging matibay na pundasyon ng lipunang Pilipino c. Naisasakilos ang sariling paraan bilang bahagi ng pagtupad sa tungkulin ng pamilyang kinabibilangan sa bayan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang sariling paraan bilang bahagi ng pagtupad sa tungkulin ng pamilyang kinabibilangan sa bayan bilang tanda ang nasyonalismo.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Nasyonallismo** ***(Nationalism)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
IKATLONG MARKAHAN: Kapuwa Bilang Katuwang sa Pagtupad ng mga Tungkulin		
1. Pagtuklas at Pagpapaunlad ng Sariling Talento at Hilig Kaagapay ang Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagtuklas at pagpapaunlad ng sariling talento at hilig kaagapay ang kapuwa.	1. Nakapagsasanay sa tiwala sa sarili sa pamamagitan ng palagiang pagkilos ng mga paraan na tutugon sa kaniyang layunin sa pagpapaunlad ng talento at hilig a. Natutukoy ang mga sariling talento at hilig kaagapay ang kapuwa b. Naipaliliwanag na ang pagtuklas at pagpapaunlad ng sariling talento at hilig kaagapay ang kapuwa ay nakatutulong sa pagtupad sa mga tungkulin, pagbuo ng pananaw sa ninanais na propesyon (kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at isports, negosyo o hanapbuhay), at paglilingkod sa kapuwa ayon sa kaniyang kakayahan c. Naisasakilos ang pagpapaunlad ng mga sariling talento at hilig kaagapay ang kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagpapaunlad ng mga sariling talento at hilig kaagapay ang kapuwa bilang tanda ng tiwala sa sarili.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Tiwala sa Sarili** ***(Self-confidence)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
2. Pagpapatawad at Pakikipagkasundo sa Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagpapatawad at pakikipagkasundo sa kapuwa.	2. Nakapagsasanay sa pagiging mapagpakumbaba sa pamamagitan ng sariling kilos ng pagpapatawad at pakikipagkasundo sa kapuwa a. Natutukoy ang mga kilos na nagpapakita ng pagpapatawad at pakikipagkasundo sa kapuwa b. Nahihinuha na ang pagpapatawad at pakikipagkasundo sa kapuwa ay nakatutulong sa pagbuo ng sarili at nasirang ugnayan sa pamilya at kapuwa kung isinasagawa nang may kababaang-loob c. Nailalapat ang mga sariling kilos ng pagpapatawad at pakikipagkasundo sa kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga sariling kilos ng pagpapatawad at pakikipagkasundo sa kapuwa upang malinang ang pagiging mapagpakumbaba.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagkumbaba** ***(Humility)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
3. Pakikipagkaibigan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pakikipagkaibigan.	3. Nakapagsasanay sa pagiging matapat sa pamamagitan ng maayos na pakikipag-ugnayan at bukas na komunikasyon sa kapuwa a. Natutukoy ang mga positibong dulot ng mabuting pakikipagkaibigan b. Nahihinuha na ang pakikipagkaibigan ay nakatutulong sa paghubog ng matatag na sariling pagkakakilanlan, pagpapaunlad ng pagkatao, at mapayapang pakikipag-ugnayan sa kapuwa dahil nabuo ito sa kagustuhang makipag-ugnayan bunga ng pagmamahal c. Naisasakilos ang mga paraan sa pagpapatatag ng pakikipagkaibigan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan sa pagpapatatag ng pakikipagkaibigan bilang tanda ng pagiging matapat.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Matapat (Honest)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Paggalang sa mga Kaugalian ng Kapuwa na Nakaugat sa Pananampalataya	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa paggalang sa mga kaugalian ng kapuwa na nakaugat sa pananampalataya.	4. Nakapagsasanay sa pagiging magalang sa pamamagitan ng pagiging sensitibo sa oras at gawain ng kapuwa na kabilang sa ibang pananampalataya a. Natutukoy ang iba't ibang kaugalian ng kapuwa na nakaugat sa pananampalataya b. Naipaliliwanag na ang paggalang sa iba't ibang kaugalian ng kapuwa na nakaugat sa pananampalataya ay nakatutulong sa pagpapanatili ng mapayapang ugnayan sa kabila ng pagkakaiba-iba ng sistema ng paniniwala c. Naisasakilos ang wastong pagtugon sa mga kaugalian ng kapuwa na nakaugat sa pananampalataya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang wastong pagtugon sa mga kaugalian ng kapuwa na nakaugat sa pananampalataya bilang tanda ng pagiging magalang.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be	***Magalang (Respect)***	

Developed)	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
5. Paglilingkod sa Kapuwa Bilang Indikasyon ng Pananampalataya	Natututuhan ng mag-aaral ang paglilingkod sa kapuwa bilang indikasyon ng pananampalataya.	5. Nakapagsasanay sa pagiging mapagmalasakit sa kapuwa sa pamamagitan ng paglalaan ng bahagi ng anumang halaga, gamit, oras o kasanayan para sa kapuwa batay sa kaniyang kakayahan a. Nailalarawan ang mga paraan ng paglilingkod sa kapuwa bilang indikasyon ng pananampalataya b. Naipaliliwanag na ang paglilingkod sa kapuwa bilang indikasyon ng pananampalataya ay pinagmumulan ng pagkukusang gumawa ng kabutihan lalo na sa mahihirap, mahihina, at nasa laylayan ng lipunan ayon sa sariling kakayahan c. Nailalapat ang paglilingkod sa kapuwa bilang indikasyon ng pananampalataya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang paglilingkod sa kapuwa bilang indikasyon ng pananampalataya upang malinang ang pagiging mapagmalasakit.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagmalasakit** ***(Compassion)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Wastong Paggamit ng Tubig at Enerhiya Katuwang ang Kapuwa	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa wastong paggamit ng tubig at enerhiya katuwang ang kapuwa.	6. Naisasabuhay ang pagiging matipid sa pamamagitan ng panghihikayat sa kapuwa na pahalagahan ang tubig at enerhiya sa lahat ng oras a. Nakapagpapahayag ng mga wastong paraan ng paggamit ng tubig at enerhiya katuwang ang kapuwa b. Nahihinuha na ang wastong paggamit ng tubig at enerhiya katuwang ang kapuwa ay paggampan sa tungkuling tumulong sa pagtitiyak at pagpapanatili ng mga ito c. Naisasakilos ang mga wastong paraan ng paggamit ng tubig at enerhiya katuwang ang kapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga wastong paraan ng paggamit ng tubig at enerhiya katuwang ang kapuwa upang malinang ang pagiging matipid.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Matipid (Thrifty)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
7. Pakikipagkapuwa Batay sa Impluwensiya ng Kasaysayan ng Bayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa impluwensiya ng kasaysayan ng bayan sa pakikipagkapuwa.	7. Nakapagsasanay sa maingat na paghusga sa pamamagitan ng pagbibigay- kahulugan sa mga ugnayang nahinuha sa kasaysayan at kasalukuyang panahon batay sa mga mapagkakatiwalaang datos o impormasyon a. Nailalarawan ang impluwensiya ng kasaysayan ng bansa sa pakikipagkapuwa b. Napatutunayan na ang impluwensiya ng kasaysayan ng bayan sa pakikipagkapuwa ay nagbukas ng kamalayan sa mga ugnayang lumilinang ng mabuting pagka-Pilipino na magsisilbing batayan sa pagharap sa mga isyu ng bayan c. Naisasakatuparan ang mga kilos na nagpapahalaga sa impluwensiya ng kasaysayan ng bansa sa pakikipagkapuwa
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga kilos na nagpapahalaga sa impluwensiya ng kasaysayan ng bayan sa pakikipagkapuwa upang malinang ang maingat na paghuhusga.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Maingat na Paghuhusga (Prudence)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
KAAPAT NA MARKAHAN: Pamayanan Bilang Lunsaran ng Pagpapakatao		
1. Pagpapaunlad ng Sarili Batay sa Katangian ng Pagpapakatao para sa Bayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagpapaunlad ng sarili batay sa katangian ng pagpapakatao para sa bayan.	1. Nakapagsasanay sa pagiging mapagmalasakit sa pamamagitan ng pakikisangkot sa mga gawaing nagpapabuti sa kalagayan ng mga mamamayan ayon sa kaniyang kakayahan a. Nakakikilala ng katangian ng pagpapakatao b. Naipaliliwanag na ang pagpapaunlad ng sarili batay sa katangian ng pagpapakatao para sa bayan ay makatutulong sa paggampan sa kaniyang mga tungkulin para sa pagtupad ng kaniyang misyon sa buhay na maglingkod c. Nailalapat ang katangian ng pagpapakatao sa pagtupad ng kaniyang mga tungkulin
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang katangian ng pagpapakatao sa pagtupad ng kaniyang mga tungkulin upang malinang ang pagiging mapagmalasakit.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mapagmalasakit** ***(Compassion)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
2. Pamilya Bilang Gabay sa Pagpili ng mga Mabuting Pinuno ng Komunidad at ng Bayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pamilya bilang gabay sa pagpili ng mga mabuting pinuno sa komunidad at bayan.	2. Nakapagsasanay sa karunungan sa pamamagitan ng pagtitimbang-timbang sa mga kahihinatnan ng mga pasiya mula sa pagkilatis sa mga katangian ng mga pinuno a. Nailalarawan ang gampanin ng pamilya bilang gabay sa pagpili ng mga mabuting pinuno sa komunidad at bayan b. Naipaliliwanag na ang pamilya bilang gabay sa pagpili ng mga mabuting pinuno sa komunidad at bayan ay sandigan ng mga matibay at wastong batayan sa pagkilatis o pag-alam sa mga mabuting katangian ng lider na maglilingkod sa bayan c. Naisasakilos ang wastong pagkilatis sa mga pinuno na may mga mabuting katangian ayon sa gabay ng pamilya
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang wastong pagkilatis sa mga pinuno na may mga mabuting katangian ayon sa gabay ng pamilya upang malinang ang karunungan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Karunungan (Wisdom)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
3. Mapanagutang Paggamit ng *Social Media* Bilang Mamamayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa mapanagutang paggamit ng *social media* bilang mamamayan.	3. Nakapagsasanay sa disiplina sa pamamagitan ng pag-iingat sa mga inilalagay sa sariling *social media* at mensahe sa iba a. Nakakikilala ng mga paraan ng mapanagutang paggamit ng *social media* bilang mamamayan b. Napatutunayan na ang mapanagutang paggamit ng *social media* bilang mamamayan ay paraan upang magkaroon ng mabuting pakikipag-ugnayan sa kapuwa at katiwasayan ng bayan c. Naisasakilos ang mga paraan ng mapanagutang paggamit ng *social media* bilang mamamayan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan ng mapanagutang paggamit ng social media bilang mamamayan upang malinang ang disiplina.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Disiplina** ***(Discipline)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
4. Papel ng Espirituwalidad sa Pagiging Mabuting Mamamayan . .	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa papel ng espirituwalidad sa pagiging mabuting mamamayan.	4. Nakapagsasanay sa pagiging mapanagutan sa pamamagitan ng pagtitiyak sa kabutihan at saysay ng mga gawain para sa bayan a. Nakapag-uugnay sa papel ng espirituwalidad sa pagiging mabuting mamamayan b. Naipaliliwanag na ang papel ng espirituwalidad sa pagiging mabuting mamamayan ay nakatutulong sa pagganap ng kaniyang tungkulin sa bayan nang mapanagutan bilang indikasyon ng pag-unawa sa dahilan ng kaniyang pag-iral c. Naisasakilos ang mga paraan sa pagganap ng kaniyang tungkulin sa pamayanan na ginagabayan ng espirituwalidad
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga paraan sa pagganap ng kaniyang tungkulin sa pamayanan na ginagabayan ng espirituwalidad upang malinang ang pagiging mapanagutan.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be	***Mapanagutan (Accountability)***	

Developed)	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
5. Pagninilay sa mga Isyu ng Bayan Bilang Bahagi ng Espirituwalidad	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagninilay sa mga isyu ng bayan bilang bahagi ng espirituwalidad.	5. Nakapagsasanay sa pagiging matiyaga sa pamamagitan ng pagpapahayag ng mga bagong natuklasan at epekto nito sa sariling pagpapasiya at kilos bilang bahagi ng pagninilay a. Nakapagpapahayag ng mga reyalisasyon *(insight)* mula sa pagninilay sa mga isyu ng bayan b. Napatutunayan na ang pagninilay sa mga isyu ng bayan bilang bahagi ng espirituwalidad ay kailangan upang mabigyan ng wastong kahulugan ang mga pangyayari sa paligid na magiging batayan ng kaniyang pagpapasiya at pakikisangkot ayon sa sariling kakayahan c. Naisasakilos ang pagninilay sa mga isyu ng bayan bilang bahagi ng espirituwalidad
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang pagninilay sa mga isyu ng bayan bilang bahagi ng espirituwalidad upang malinang ang pagiging matiyaga.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Matiyaga** ***(Perseverance)***	

Nilalaman (Content)	Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)	Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)
6. Pagpapanatili ng Panahanan *(Habitat)* ng mga Hayop sa Pamayanan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagpapanatili ng panahanan *(habitat)* ng mga hayop sa pamayanan.	6. Nakapagsasanay sa pagiging mabuting katiwala sa pamamagitan ng pagpapalaganap ng wastong paraan sa pagpapanatili ng panahanan *(habitat)* ng mga hayop sa pamayanan a. Naiisa-isa ang mga paraan ng pagpapanatili ng panahanan *(habitat)* ng mga hayop sa pamayanan b. Naipaliliwanag na ang pagpapanatili ng panahanan *(habitat)* ng mga hayop sa pamayanan ay lilikha ng balanse sa kalikasan o *biodiversity* upang mamuhay nang ligtas at mapayapa bilang bahagi ng tungkulin ng bawat mamamayan c. Nakapaglalapat ng mga hakbang upang mapanatili ang mga panahanan *(habitat)* ng mga hayop sa pamayanan
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang mga hakbang upang maiangat ang kamalayan sa mga panahanan *(habitat)* ng mga hayop sa pamayanan upang mapanatili ang pagiging mabuting katiwala.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	**Mabuting katiwala** ***(Good stewardship)***	

Nilalaman (Content)	**Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)**	**Kasanayang Pampagkatuto (Learning Competency)**
7. Glokalisasyon Bilang Tugon sa mga Suliranin ng Bayan	Natututuhan ng mag-aaral ang pag-unawa sa glokalisasyon bilang tugon sa mga suliranin ng bayan.	7. Nakapagsasanay sa pagiging malikhain sa pamamagitan ng pagiging sensitibo sa mga maliliit na suliranin sa pamayanan upang mabigyan ng solusyon gamit ang glokalisasyon ayon sa kaniyang kakayahan a. Nakakikilala ng kabutihan ng glokalisasyon bilang tugon sa suliranin ng bayan b. Naipaliliwanag na ang glokalisasyon bilang tugon sa mga suliranin ng bayan ay pakikibahagi sa pamayanan gamit ang malikhaing paraan at inspirasyon mula sa ibang bansa tungo sa paglinang ng pambansang pagkakakilanlan c. Nakalilikha ng produkto o serbisyo na tumutugon sa pangangailangan ng pamayanang kinabibilangan alinsunod sa glokalisasyon
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naisasagawa ng mag-aaral ang produkto o serbisyo na tumutugon sa pangangailangan ng pamayanang kinabibilangan alinsunod sa glokalisasyon upang malinang ang ma-inobasyon na pagiging malikhain.	
Lilinanging Pagpapahalaga (Values to be Developed)	***Malikhain (Creativity)***	